

Na osnovu člana 15. Zakona o budžetima u Federaciji Bosne i Hercegovine Zakonom o budžetima u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine FBiH“, broj: 102/13, 9/14, 13/14, 8/15 i 91/15), Vlada Kantona Sarajevo je na sjednici od 30.06.2016. g. usvojila

***DOKUMENT OKVIRNOG BUDŽETA KANTONA
SARAJEVO ZA PERIOD 2017.- 2019. god.
(IZVOD IZ DOB-a)***

Sarajevo, juni 2016. godina

Sadržaj

Pregled skraćenica	3
1. Uvod u Dokument okvirnog budžeta Kantona Sarajevo za period 2016.-2018.g.	4
2. Strateški ciljevi ekonomske i fiskalne politike FBiH	6
3. Osnovni makroekonomski pokazatelji.....	7
2.1. Osnovni pokazatelji u proteklom periodu za KS	8
2.1.1. Industrija.....	8
2.1.2. Šumarstvo	9
2.1.3. Građevinarstvo	10
2.1.4. Trgovina	10
2.1.5. Turizam i ugostiteljstvo	11
2.1.6. Zaposlenost.....	11
2.1.7. Nezaposlenost.....	12
2.1.8. Plaće	13
2.1.9. Cijene.....	13
2.1.10. Vanjska trgovina.....	14
4. Osnovni pokazatelji ekonomske i fiskalne politike	16
3.1. Realni sektor.....	16
3.2. Javne finansije	19
3.2.1. Indirektni porezi	19
3.2.2. Direktni porezi.....	20
3.2.3. Javni dug.....	21
5. Pretpostavke društvenog i privrednog razvoja za budžetsku i za sljedeće dvije godine	21
6. Procjena prihoda u Dokumentu okvirnog budžeta KS za period 2017.-2019.g.	24
7. Plan upravljanja javnim dugom KS	26
8. Upravljanje potrošnjom javnog sektora	28
9. Tabele.....	33

Pregled skraćenica

<i>Skraćenica</i>	<i>Puni naziv</i>
BAM	Međunarodna skraćenica za konvertibilnu marku
BD	Brčko distrikt
BDP	Bruto domaći proizvod
BHAS	Agencije za statistiku Bosne i Hercegovine
BiH	Bosna i Hercegovina
CB BiH	Centralna banka Bosne i Hercegovine
DEP	Direkcija za ekonomsko planiranje
DOB	Dokument okvirnog budžeta
EBRD	European Bank for Reconstruction and Development/Evropska banka za obnovu i razvoj
EU	Evropska unija
EUR	Euro valuta
FBiH	Federacija Bosne i Hercegovine
FIPA	Foreign Investment Promotion Agency/gencija za unapređenje stranih investicija
FMF	Federalno ministarstvo finansija
GWh	Gigavat sat
IBRD	International Bank for Reconstruction and Development/Međunarodna banka za obnovu i razvoj
IDA	International Development Association/Međunarodno udruženje za razvoj
IFC	International Financial Corporation/Međunarodna finansijska korporacija
JP	Javno preduzeće
JR UIO	Jedinstveni račun Uprave za indirektno oporezivanje
KJKP "GRAS"	Kantonalno javno komunalno preduzeće "Gradski saobraćaj"
KJKP "ZOI 84"	Kantonalno javno komunalno preduzeće "Zimske olimpijske igre 84"
KM	Konvertibilna marka
KS	Kanton Sarajevo
KV	Kvalifikovani radnik
MMF	Međunarodni monetarni fond
NKV	Nekvalifikovani radnik
NOSBiH	Nezavisni operator sistema u Bosni i Hercegovini
NSS	Niža stručna sprema
OMA	Odjeljenje za makroekonomsku analizu
p.p.	Procentni poen
PDV	Porez na dodanu vrijednost
PIO	Penzijsko i invalidsko osiguranje
PKV	Polukvalifikovani radnik
PU FBiH	Porezna uprava Federacije Bosne i Hercegovine
RS	Republika Srpska
SERDA	Sarajevo Economic Region Development Agency/Sarajevska regionalna razvojna agencija
SSS	Srednja stručna sprema
USAID	United States Agency for International Development/Američka agencija za međunarodni razvoj
USD	Američki dolar
VKV	Visokokvalifikovan radnik
VSS	Visoka stručna sprema
VŠS	Viša stručna sprema
WB	World Bank/Svjetska banka

1. Uvod u Dokument okvirnog budžeta Kantona Sarajevo za period 2016.-2018.g.

Izrada Dokumenta okvirnog budžeta (DOB) za trogodišnji period, kao ključnog strateškog dokumenta koji veže vladine politike i budžet, je praksa na nivou vlasti u Bosni i Hercegovini, pa tako i u Kantonu Sarajevo. DOB je ključni rezultat srednjoročnog procesa planiranja i izrade budžeta u '10 koraka'. Moderni proces srednjoročnog planiranja budžeta je proces koji (i) ima jasno definiran budžetski kalendar i raspodjelu odgovornosti, (ii) ima jasnu fiskalnu strategiju zasnovanu na nivou raspoloživih vladinih resursa, (iii) omogućava raspodjelu ograničenih resursa na najvažnije ekonomske i socijalne prioritetne politike vlade, (iv) unapređuje predvidivost budžetskih politika i finansiranja, (v) osigurava efikasnije i djelotvornije korištenje vladinih resursa, (vi) unapređuje transparentnost i odgovornost vladinih politika, programa i procesa donošenja odluka, (vii) osigurava razmatranje finansijskih učinaka u narednim godinama, pri donošenju odluka u vezi sa politikama, te donošenje tih odluka tokom ciklusa planiranja budžeta. Izrada srednjoročnih okvira rashoda tj. DOB-a pripremaju se svake godine za period za sljedeće tri godine i prikazuju srednjoročne makroekonomske i fiskalne projekcije, srednjoročnu fiskalnu strategiju, prioritete potrošnje, te gornje granice rashoda budžetskih korisnika za narednu budžetsku godinu, kao i preliminarne procjene za sljedeće dvije godine za koje je izvršena projekcija prihoda. Stoga, ovakav proces pripreme DOB-a doprinosi razvoju strateškog planiranja prioriteta i ciljeva Vlade KS, te predstavlja osnovni dokument za raspodjelu budžetskih sredstava.

Pristup u „10 Koraka“ prikazuje proces srednjoročnog planiranja i izrade budžeta s jasnim, logičnim i integriranim rokovima, harmoniziranim na svim nivoima vlasti u BiH. Ovaj pristup odražava visok stepen međusobne ovisnosti različitih koraka unutar budžetskog procesa - svaki korak je ovisan o različitim akterima/institucijama koji trebaju obezbijediti relevantne informacije, dati preporuke i/ili donijeti odluke u svim ključnim fazama procesa, u skladu sa budžetskim ciklusom. U skladu sa navedenim, učinkovit i uspješan proces srednjoročnog planiranja budžeta zahtijeva predanost i disciplinu svih relevantnih učesnika u budžetskom procesu (uključujući Vladu KS, Skupštinu KS, Ministarstvo finansija (te informacije koje se dobivaju iz FMF-a) i korisnike budžeta Vlade KS).

Stoga, u skladu sa Zakonom o budžetima u Federaciji Bosne i Hercegovine, pripremljen je DOB KS za period 2017.-2019. godina. Ključni cilj DOB-a je da postavi makroekonomske, fiskalne i sektorske politike u centar budžetskih procesa, prepoznavajući da je godišnji budžet jedan od osnovnih instrumenata kojima se realizuju ciljevi srednjoročne razvojne strategije, kako Kantona, tako i viših nivoa vlasti. Takođe, ovim dokumentom, na osnovu definisanih ekonomskih pokazatelja za šire ekonomsko okruženje (prvesntveno FBiH) utvrđuje se i fiskalni kapacitet Kantona u narednom trogodištem periodu.

Dokument okvirnog budžeta KS za period 2017.-2019. god. sadrži:

- 1. Uvod u DOB KS za period 2017.-2019. godinu,
- 2. Strateški ciljevi ekonomske i fiskalne politike FBiH,
- 3. Osnovni makroekonomski pokazatelji,
- 4. Osnovni pokazatelji ekonomske i fiskalne politike,
- 5. Pretpostavke društvenog i privrednog razvoja za budžetsku i za sljedeće dvije godine,
- 6. Procjena prihoda u DOB KS za period 2017.-2019. godina,
- 7. Plan upravljanja javnim dugom KS,
- 8. Upravljanje potrošnjom javnog sektora,
- 9. Rashodi KS za period 2017.-2019. godine

Ministarstvo finansija KS predložilo je Vladi KS usvajanje ovog dokumenta (DOB-a 2017.-2019. godina), u čijem sklopu su ukupne gornje granice ukupnog budžeta za narednu godinu i okvirne ukupne iznose za naredne dvije godine, kao i pojedinačne gornje granice rashoda budžetskih korisnika.

Uzimajući kao polaznu osnovu činjenicu da KS ima veoma ograničen utjecaj na kreiranje fiskalne politike općenito, a koja se odražava na ekonomsku situaciju u KS, ovaj DOB KS za 2017.-2019. započinje strateškim ciljevima ekonomske i fiskalne politike FBiH, koji predstavljaju temelj za strateška opredjeljenja KS u narednom periodu.

2. Strateški ciljevi ekonomske i fiskalne politike FBiH

Vlada FBiH usvojila Strategiju razvoja FBiH za period od 2010. do 2020. godine koja je kompatibilna sa strategijama na nivou države BiH gdje je utvrđeno šest strateških ciljeva za FBiH¹ unutar kojih se razvijaju prioritetni strateški ciljevi i mjere za njihovo ispunjenje.

- 1) Makroekonomski okvir
- 2) Konkurentnost i output (proizvodnja, dohodak)
- 3) Javni sektor i javna uprava
- 4) Zaposlenost
- 5) Održivi rast i razvoj
- 6) Socijalna uključenost

Pojedinačni prioritetni strateško-razvojni ciljevi:

1. Održivost javne potrošnje i eliminacija budžetskih deficita
2. Povećanje efikasnosti prikupljanja i trošenja sredstava
3. Jačanje razvojne komponente budžeta
4. Harmoniziranje procesa budžetiranja
5. Usklađivanje fiskalne statistike s međunarodnim standardima
6. Jačanje kapaciteta poreznih uprava (u skladu sa standardima EU)
7. Eliminirati dvostruko oporezivanje u transakcijama sa članicama EU
8. Reforma boračko-socijalnog sektora
9. Reforma penzijskog i invalidskog osiguranja, zdravstvene zaštite i zdravstvenog osiguranja i zapošljavanja
10. Revizija sistema finansiranja obrazovanja

¹ Strategija razvoja FBiH 2010 – 2020, Sarajevo, 2010., str. 104.

3. Osnovni makroekonomski pokazatelji

Indikator	Zvanični podaci	Projekcije				
	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Nominalni BDP u mil. KM	28.217	29.277	30.302	31.631	33.229	34.897
Nominalni rast u %	0,1	3,8	3,5	4,4	5,1	5,0
BDP deflator (prethodna godina = 100)	99,7	101,1	100,3	100,8	101,3	101,2
Realni BDP u mil. KM (prethodna godina = 100)	28.302	28.954	30.224	31.373	32.804	34.492
Realni rast u %	0,4	2,6	3,2	3,5	3,7	3,8
Inflacija mjerena indeksom potrošačkih cijena u %	-0,9	-1	0	1,2	1,3	1,4
Potrošnja u mil. KM	29.401	29.748	30.297	31.298	32.345	33.405
Realni rast u %	1,9	1,4	1,8	2,0	2,0	1,9
Vladina potrošnja u mil. KM	6.078	6.187	6.311	6.500	6.695	6.896
Realni rast u %	0,9	1,0	1,2	1,5	1,8	1,5
Privatna potrošnja u mil. KM	23.324	23.561	23.986	24.798	25.649	26.510
Realni rast u %	2,2	1,5	2,0	2,2	2,1	2,0
Investicije u mil. KM	5.095	5.041	5.418	5.906	6.425	7.046
Realni rast u %	7,5	-1,7	6,9	8,6	8,4	9,2
Investicije (bruto) u stalna sredstva u mil. KM	5.234	5.250	5.627	6.053	6.557	7.164
Realni rast u %	11,7	-0,4	6,5	7,1	7,9	8,7
Vladine investicije u mil. KM	1.155	1.244	1.401	1.573	1.763	1.987
Realni rast u %	11,6	6,8	11,7	10,6	10,8	11,0
Privatne investicije u mil. KM	4.079	4.006	4.226	4.480	4.793	5.177
Realni rast u %	11,8	-2,5	4,9	5,9	6,9	7,9
Uvoz (robe i usluge) u mil. KM	15.536	15.311	15.846	16.769	17.615	18.576
Nominalni rast u %	7,1	-1,5	3,5	5,8	5,0	5,5
Realni rast u %	8,1	0,5	3,5	3,8	3,5	3,4
Izvoz (robe i usluge) u mil. KM	9.257	9.799	10.434	11.196	12.075	13.022
Nominalni rast u %	3,0	5,9	6,5	7,3	7,8	7,8
Realni rast u %	4,2	5,5	6,0	5,7	5,6	5,5
Bilans tekućeg računa u mil. KM	-2.067	-1.480	-1.318	-1.485	-1.467	-1.519
Bilans tekućeg računa u % BDP-a	-7,3	-5,1	-4,4	-4,7	-4,4	-4,4

Izvor: Direkcija za ekonomsko planiranje (DEP), april 2016. godine

2.1. Osnovni pokazatelji u proteklom periodu za KS

Informacije o privrednim kretanjima u KS preuzeti su iz Glasnika² (112/2016) Privredne komore KS koji detaljno razrađuje ostvarene efekte poslovanja privrednih društava u KS u periodu I-XI/XII 2015. godine. U izradi su korišteni podaci zvaničnih izvora³, te na osnovu statističkih podataka u periodu I-XI/XII 2015. godine na području KS i FBiH ostvareni su sljedeći rezultati:

2.1.1. Industrija

Fizički obim industrijske proizvodnje u KS u periodu I-XI 2015. godine manji je od obima proizvodnje iz istog perioda 2014. godine za 1,9%, dok je na nivou FBiH zabilježen veći nivo obima industrijske proizvodnje za 2,2%. Posmatrano po područjima, prerađivačka industrija u KS ostvarila je manji nivo proizvodnje za 3,5% u odnosu na I-XI 2014. godine. Istovremeno došlo je do povećanja proizvodnje i snabdijevanja električnom energijom i plinom za 6,2% u odnosu na I-XI 2014. godine, dok je proizvodnja ruda i kamena manja za 77,6%. Na nivou FBiH prerađivačka industrija bilježi rast obima proizvodnje od 4,3% u odnosu na I-XI 2014. godine. Pad proizvodnje zabilježen je kod djelatnosti vađenja ruda i kamena od 2,2%, dok je proizvodnja i snabdijevanje električnom energijom i plinom ostvarila za 0,7% manji obim proizvodnje. Od 20 grana prerađivačke industrije KS, u periodu I-XI 2015. godine u odnosu na isti period 2014. godine, četrnaest (14) grana zabilježilo je pad proizvodnje, dok je preostalih šest (6) grana ostvarilo veći nivo proizvodnje.

Rast proizvodnje ostvarile su slijedeće grane prerađivačke industrije:

Rast industrijske proizvodnje	Index I-XI 2015/ I-XI 2014
Popravak i instaliranje mašina i opreme	179,5
Proizvodnja gotovih metalnih proizvoda, osim mašina i opreme	118,2
Štampanje i umnožavanje snimljenih zapisa	113,3
Proizvodnja prehrambenih proizvoda	105,4
Ostala prerađivačka industrija	100,9
Proizvodnja odjeće	100,3

² <http://www.pkksa.com.ba/aktuelnosti/publikacije/glasnik-112.pdf>

³ Zavod za informatiku i statistiku KS, Federalnog zavoda za statistiku, Agencije za statistiku BiH, Vanjskotrgovinske Komore BiH, Federalnog Zavoda za zapošljavanje, Službe za zapošljavanje KS, Centralne Banke BiH, FIPA-e, internet baze poslovnih informacija, te podaci sa kojima Privredna komora KS raspolaže i koje je prikupila, u neposrednim kontaktima, od svojih članova.

Na drugoj strani, pad proizvodnje zabilježen je kod slijedećih grana prerađivačke industrije:

Pad industrijske proizvodnje	Index I-XI 2015/ I-XI 2014
Proizvodnja koksa i rafiniranih natnih proizvoda	62,6
Proizvodnja mašina i uređaja, d.n.	63,0
Proizvodnja računara, te elektroničkih i optičkih proizvoda	67,8
Proizvodnja namještaja	71,9
Proizvodnja duhanskih proizvoda	79,0
Proizvodnja motornih vozila, prikolica i poluprikolica	80,0
Proizvodnja električne opreme	87,2
Prerada drveta i proizvoda od drveta i pluta, osim namještaja; Proizvodnja predmeta od slame i pletarskih proizvoda	92,8
Proizvodnja osnovnih farmaceutskih proizvoda i farmaceutskih preparata	96,0
Proizvodnja hemikalija i hemijskih proizvoda	96,7
Proizvodnja kože i srodnih proizvoda	98,1
Proizvodnja proizvoda od gume i plastičnih masa	98,1
Proizvodnja pića	98,4
Proizvodnja ostalih nemetalnih mineralnih proizvoda	99,2

U okviru glavnih industrijskih grupacija u KS, u periodu I-XI 2015. godine u odnosu na isti period 2014. godine, rast proizvodnje zabilježen je jedino kod energije (6,2%), dok se proizvodnja intermedijarnih proizvoda⁴ zadržala na istom nivou kao i godinu ranije. Ostale grupacije zabilježile su pad proizvodnje. Tako je proizvodnja kapitalnih proizvoda smanjena za 5,3% a proizvodnja trajnih proizvoda za široku potrošnju⁵ za 28,2%. Pad proizvodnje od 3% u odnosu na uporedni period 2014. godine registrovan je kod netrajnih proizvoda za široku potrošnju⁶.

2.1.2. Šumarstvo

U periodu januar - novembar 2015. godine, u KS, proizvedeno je 132 hiljade m³ šumskih sortimenata, što je u poređenju sa istim periodom 2014. godine više za 4,7%. Istovremeno je prodato 134 hiljada m³ šumskih sortimenata, što je više za 2,3% od prodaje iz istog perioda 2014. godine. Na nivou FBiH proizvedeno je 1.825 hiljada m³ šumskih sortimenata, što je za 1,9% manje u odnosu na I-XI 2014. godine, dok je prodaja iznosila 1.696 hiljada m³, što predstavlja smanjenje od 2,7% u odnosu na uporedni period 2014. godine.

⁴ Proizvodi koji se koriste kao input u proizvodnji drugih dobara/poluproizvodi (šećer, elik, automobilski motori i sl.)

⁵ Proizvodi čiji je vijek trajanja duži od 3 godine (automobili, kućanski aparati, namještaj, sportska oprema, igračke i sl.)

⁶ Proizvodi koji se odmah konzumiraju i čiji vijek trajanja ne prelazi 3 godine (kozmetika, proizvodi za čišćenje, hrana, odjeća, obuća i sl.)

2.1.3. Građevinarstvo

Vrijednost izvršenih građevinskih radova u FBiH na kraju septembra 2015. godine iznosila je ukupno 538,7 miliona KM, što znači da je vrijednost izvršenih radova u odnosu na uporedni period 2014. godine veća za 9,1 miliona KM, odnosno 1,7%. U ukupnoj vrijednosti građevinskih radova na zgrade odnosi se 47,9%, odnosno 257,8 miliona KM, dok se ostatak vrijednosti od 52,1% ili 280,9 miliona KM odnosi na ostale građevine. Vrijednost izvršenih radova u visokogradnji veća je za 36,9% u odnosu na vrijednost iz perioda I-IX 2014. godine, dok je vrijednost izvršenih radova u niskogradnji manja za 17,7%.

2.1.4. Trgovina

Ukupan promet trgovine na malo (bez PDV-a) u KS za period januar-ovembar 2015. godine iznosio je 2,3 milijarde KM, što je za 4,9% više u odnosu na isti period 2014. godine. Najveće učešće u prometu, prema pretežnoj djelatnosti, ostvareno je u trgovini na malo u nespecijalizovanim prodavnicama (36,9%), potom u ostaloj trgovini na malo u specijalizovanim prodavnicama (24,3%), zatim u trgovini na malo gorivima i mazivima (20,2%), trgovini na malo hranom, pićima i duhanskim proizvodima u specijaliziranim prodavnicama (5,4%), ostaloj trgovini na malo izvan prodavnica (0,6%) te ostalim djelatnostima (12,6%). Rast prometa u trgovini na malo u periodu I-XI 2015. godine u odnosu na I-XI 2014. godine zabilježen je kod prodaje hljeba, peciva, tjestenina i slatkiša, električnih aparata za domaćinstvo, zatim tekstilnih proizvoda, odjeće i obuće, alkohola i drugih pića, željezne robe, boje i stakla, kozmetike, medicinskih proizvoda, duhana itd.

Struka	Promet u trgovini na malo bez PDV-a (000KM) - I-XI 2014	Promet u trgovini na malo bez PDV-a (000 KM) – I-XI 2015	Stopa rasta/pada
Hljeb, pecivo, kolači, tjestenina, bomboni i slatkiši	13.664	24.715	80,9%
Ostala trgovina na malo u specijaliziranim prodavnicama	27.283	41.984	53,9%
Električni aparati za domaćinstvo, radio i TV uređaji	6.262	9.497	51,7%
Tekstil, odjevni predmeti, obuća i kožni proizvodi	184.837	249.170	34,8%
Alkohol i druga pića	18.884	24.760	31,1%
Željezna roba, boje, staklo i ostali građevinski materijal	74.201	93.209	25,6%
Ostale živežne namirnice u specijalizovanim prodavnicama	17.158	20.776	21,1%
Kozmetički i toaletni proizvodi	91.393	108.714	19,0%
Apoteke, medicinski i ortopedski proizvodi	41.991	48.894	16,4%
Duhanski proizvodi	97.343	113.002	16,1%
Namještaj, oprema za rasvjetu i predmeti za domaćinstvo	31.247	33.398	6,9%
Ostale nespecijalizovane prodavnice	209.053	222.688	6,5%
Motorna goriva i maziva	649.902	678.815	4,4%

Istovremeno, smanjen je promet od prodaje knjiga, novina, časopisa, zatim promet od prodaje proizvoda nespecijalizovanih prodavnica živežnim namirnicama, te promet od prodaje izvan prodavnica.

Struka	Promet u trgovini na malo bez PDV-a (000 KM) – I-XI 2014	Promet u trgovini na malo bez PDV-a (000 KM) – I-XI 2015	Stopa rasta/pada
Ostala trgovina na malo izvan prodavnica	13.561	13.350	-1,6%
Nespecijalizovane prodavnice živežnim namirnicama	768.117	674.751	-12,2%
Knjige, novine, časopisi, papirnata roba i pisaći pribor	6.933	5.473	-21,1%

Na nivou FBiH promet u trgovini na malo (bez PDV-a) u periodu I-XI 2015. godine veći je za 4,6% u odnosu na uporedni period 2014. godine.

2.1.5. Turizam i ugostiteljstvo

U periodu I-XI 2015. godine, KS je posjetilo ukupno 344.297 turista, što je za 21,5% više u odnosu na uporedni period 2014. godine. Broj stranih turista je za 22,4% veći nego lani i čini 86% ukupnog broja ostvarenih posjeta, dok ostatak od 14% čine domaći turisti kojih je bilo za 16,4% više u odnosu na I-XI 2014. godine.

Broj ostvarenih noćenja u KS u periodu I-XI 2015. godine iznosio je 657.573, što je za 20,1% više u odnosu na istoperiod 2014. godine. Strani turisti su, u odnosu na 2014. godinu, ostvarili 22,9% više noćenja, a domaći 4,1% više.

Prema posljednjim objavljenim podacima Turističke Zajednice KS, koji se odnose na period I-XII 2015. godine, u protekloj godini ostvaren je pozitivan trend dolazaka turista i ostvarenih noćenja. Tako je u 2015. godini u odnosu na 2014. godinu došlo do rasta turističkih posjeta za 16,4%, kao i do rasta ostvarenih noćenja za 17,2%.

Na nivou FBiH, u periodu I-XI 2015. godine, zabilježeno je ukupno 685.781 dolazaka i 1.373.148 ostvarenih noćenja. Broj dolazaka u odnosu na uporedni period 2014. godine veći je za 26,5% a broj noćenja za 32,4%. Strani turisti činili su 75% ukupnog broja posjeta i 77% ukupnog broja ostvarenih noćenja.

Ostvareni promet u ugostiteljstvu na području FBiH za period I-IX 2015. godine iznosio je 153,5 miliona KM, što je u poređenju sa istim periodom iz 2014. godine više za 12,8%.

2.1.6. Zaposlenost

Ukupan broj zaposlenih lica u KS, prema podacima Službe za zapošljavanje KS, na kraju decembra 2015. godine iznosio je 122.155. U poređenju sa brojem zaposlenih iz decembra 2014. godine, ukupan broj zaposlenih u 2015. godini se smanjio za 2,7%, što u apsolutnom iznosu predstavlja 3.357 radnika manje.

Ukupno je u privredi bilo zaposleno 61.509 osoba, što je u odnosu na decembar 2014. godine manje za 3,5%. U okviru privrede KS najveći broj zaposlenih registrovan je kod djelatnosti trgovine (34,1%), zatim u prerađivačkoj industriji (18,8%), prijevozu, skladištenju i vezama (16,3%), te u građevinarstvu (9,8%).

Procentualno, smanjenje zaposlenih u privredi KS kretalo se od 2,2% kod djelatnosti prerađivačke industrije, do 6,2%, koliko je zabilježeno u poljoprivredi i šumarstvu. U rudarstvu je zadržan isti broj zaposlenih kao i u 2014. godini. Pad broja zaposlenih za 5,3% u odnosu na decembar 2014. godine zabilježen je u proizvodnji i snabdijevanju električnom energijom, vodom i gasom i u oblasti građevinarstva. U trgovini se broj zaposlenih smanjio za 2,9% a u ugostiteljstvu za 3,7%. Kod saobraćaja je zabilježen pad zaposlenosti za 4,4%, dok se broj zaposlenih u finansijskom posredovanju smanjio za 3,6%.

Istovremeno, u vanprivrednim djelatnostima najveće smanjenje broja zaposlenih od 2,7% zabilježeno je u obrazovanju. U zdravstvu je pad broja zaposlenih iznosio 2,4% a kod javnih komunalnih, društvenih i vlastitih djelatnosti smanjenje broja zaposlenih zabilježeno je u procentu od 2,3%. Javna uprava smanjila je broj zaposlenih za 1,3% dok je u poslovanju nekretninama registrovan pad broja zaposlenih od 1,1%.

Ukupno je u vanprivredi u 2015. godini bilo zaposleno 60.646 osoba, što je manje za 1,8% u odnosu na godinu ranije. Od ukupnog broja zaposlenih u KS privreda zapošljava 50,4% a vanprivreda 49,6%.

Na nivou FBiH u novembru 2015. godine, registrovano je ukupno 453.606 zaposlenih ili 1,3% više u odnosu na uporedni mjesec 2014. godine.

Iz navedenih podataka može se zaključiti da je u KS i dalje prisutna tendencija pada zaposlenosti, a posebno zabrinjava činjenica da brže pada broj zaposlenih u privredi u odnosu na neprivredu, što samo po sebi ukazuje na stanje u kojem se privreda nalazi, a posebno kada je riječ o opterećenosti privrede velikim i neopravdanim brojem zaposlenih u vanprivrednim djelatnostima, što se vidi i iz odnosa zaposlenosti između ove dvije kategorije.

2.1.7. Nezaposlenost

Ukupan broj nezaposlenih lica u decembru 2015. godine na području KS iznosio je 72.545, što je za 1,6% više u odnosu na decembar 2014. godine i predstavlja stopu nezaposlenosti od 37,3%, što je za 0,9 procentnih poena više u odnosu na godinu ranije. Najveći broj nezaposlenih lica prema kadrovskoj strukturi zabilježen je kod radnika sa srednjom stručnom spremom (22.582 ili 31,1%), zatim kod nekvalifikovanih radnika (19.453 ili 26,8%), te kod kvalifikovanih radnika (19.297 ili 26,6%). Na navedene tri kadrovske strukture otpada 84,7% ukupne nezaposlenosti u KS. Rast nezaposlenosti u odnosu na decembar 2014. godine zabilježen je kod SSS (4,7%), te kod VSS (13,2%). Sa druge strane najveći pad broja nezaposlenih prema kadrovskoj strukturi registrovan je kod VKV (-6,1%), slijedi PKV (-3,9%), zatim VŠS (-3,2%), NKV (-3,1%), KV (-1,5%) te NSS (-1,4%).

U FBiH na kraju decembra 2015. godine registrovano je 389.865 nezaposlenih lica ili 0,6% manje u odnosu na istimjesec godinu ranije.

2.1.8. Plaće

Prosječna neto plaća u KS u novembru 2015. godine iznosila je 1.008 KM, što je za 1,1% manje u odnosu na novembar 2014. godine. Najveće neto plaće isplaćene su u finansijskim djelatnostima i djelatnostima osiguranja (1.527 KM), proizvodnji i snabdijevanju električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija (1.510 KM), javnoj upravi (1.374 KM), kod djelatnosti informacija i komunikacija (1.200 KM), te u zdravstvu (1.115 KM). S druge strane, najniže prosječne neto-plaće zabilježene su u administrativnim i pomoćnim uslužnim djelatnostima (445 KM), zatim kod djelatnosti hotelijerstva i ugostiteljstva (526 KM), u oblasti građevinarstva (675 KM), prerađivačke industrije (719KM), trgovine (756 KM), te poljoprivrede i šumarstva (799 KM). Istovremeno, na nivou FBiH, prosječna neto plaća iznosila je 827 KM, što je više u odnosu na novembar 2014. godine za 0,6%. Prosječna neto-plaća u KS veća je za 181 KM ili 21,9% u odnosu na prosječnu neto-plaću isplaćenu u FBiH.

2.1.9. Cijene

Podaci Federalnog Zavoda za statistiku pokazuju da su u 2015. godini cijene potrošačkih dobara bile u prosjeku niže za 0,7% od cijena po kojima su se ta dobra nudila u 2014. godini. Značajniji rast cijena zabilježen je kod trgovine alkoholnim pićima i duhanom (7,7%) i u obrazovanju (3,5%), dok su osnovne režije (stanovanje, struja, voda, plin), usluge komunikacija i cijene namještaja bile u prosjeku veće za 1,5%, 1,3%, odnosno 1,1%. Pad cijena registrovan je kod trgovine hranom i bezalkoholnim pićima (-0,9%), odjeće i obuće (-5,3%), kod prijevoza (-6,3%), te kod ostalih dobara i usluga (-0,1%).

	XII 2015/ XI 2015	XII 2015/ XII 2014	2015/2014
UKUPNO	-0,1%	-1,0%	-0,7%
Hrana i bezalkoholna pića	0,4%	-1,5%	-0,9%
Alkoholna pića i duhan	-0,1%	6,4%	7,7%
Odjeća i obuća	0,0%	-6,0%	-5,3%
Stanovanje, voda, el.en.,plin	0,0%	1,6%	1,5%
Namještaj i kućni uređaji	-0,1%	0,3%	1,1%
Zdravstvo	0,0%	0,3%	0,2%
Prijevoz	1,2%	-6,5%	-6,3%
Komunikacije	0,0%	-0,1%	1,3%
Rekreacija i kultura	-0,2%	-0,1%	0,1%
Obrazovanje	0,0%	3,4%	3,5%
Restorani i hoteli	0,0%	0,2%	0,3%
Ostala dobra i usluge	-0,2%	0,0%	-0,1%

Cijene proizvođača industrijskih proizvoda u 2015. godini u prosjeku su bile više za 1% u odnosu na cijene iz 2014. godine. Rast cijena među glavnim industrijskim grupacijama zabilježen je kod intermedijarnih proizvoda, osim energije (2,6%), trajnih proizvoda za široku potrošnju (0,2%), te energije (0,2%), dok je pad cijena ostvaren kod netrajnih proizvoda za široku potrošnju (-0,1%) i kapitalnih proizvoda (-0,2%).

U okviru prerađivačke industrije najveći rast cijena zabilježen je kod djelatnosti proizvodnje baznih metala (7,2%) i kod proizvođača koksa i rafiniranih naftnih proizvoda (6,9%). Najveći pad cijena je zabilježen kod štampanja i umnožavanja snimljenih zapisa (-7,7%) te u proizvodnji tekstila (-6,2%).

2.1.10. Vanjska trgovina

Prema podacima dobijenim od Vanjskotrgovinske komore BiH, vanjskotrgovinska razmjena privrede KS sa svijetom za period januar-decembar 2015. godine, u poređenju sa kretanjima u BiH i u FBiH, vidi se iz sljedećeg tabelarnog pregleda:

Izvor: Vanjskotrgovinska komora

Podaci o vanjskotrgovinskoj razmjeni BiH, FBiH i KS (u 000 KM)					
Vanjskotrgovinska razmjena	BiH	FBiH	KS	Učešće KS/BiH	Učešće KS/FBiH
	I-XII 2015	I-XII 2015	I-XII 2015		
Ukupan izvoz	9.215.983	6.241.807	1.041.779	11,3%	16,7%
Ukupan uvoz	15.401.937	10.180.906	3.349.154	21,7%	32,9%
Obim ukupno	24.617.920	16.422.713	4.390.933	17,8%	26,7%
Saldo	-6.185.954	-3.939.099	-2.307.375	37,3%	58,6%
Rast/Pad: Deficit	-9,7%	-1,5%	-7,4%		
Pokrivenost	59,8%	61,3%	31,1%		
Rast/Pad: Izvoz	3,1%	5,5%	5,9%		
Rast/Pad: Uvoz	-2,5%	2,7%	-3,7%		
Rast/Pad: Ukupnog obima vanjskotrgovinske razmjene	-0,4%	3,7%	-1,6%		
Porast/Smanjenje: Stepena pokrivenosti	5,6%	2,7%	9,9%		

Iz prezentiranih podataka vidljivo je da je ukupna vanjskotrgovinska razmjena KS ostvarena u iznosu od 4.391 miliona KM što je za 70 miliona KM ili 1,6 % manje nego u 2014. godini i što predstavlja nešto više od četvrtine ukupne vanjskotrgovinske razmjene FBiH (26,7%), odnosno 17,8% vanjskotrgovinske razmjene BiH sa svijetom. Vodeći partneri u vanjskotrgovinskoj razmjeni KS i dalje su R.Hrvatska, Njemačka, Slovenija i Srbija.

Ukupan izvoz KS u 2015. godini prvi put je dostigao vrijednost od milijardu KM, tačnije 1.041 miliona KM što je za 58 miliona KM ili 5,9% više u odnosu na 2014. godinu, i predstavlja 16,7% izvoza FBiH. Učešće izvoza KS u izvozu FBiH se neznatno povećalo za 0,1 procentnih poena u odnosu na 2014. godinu. U ukupnom izvozu BiH, KS učestvuje sa 11,3% što je za 0,3 procentna poena više u odnosu na učešće iz 2014. godine.

Ukupan uvoz KS u 2015. godini smanjen je za 128 miliona KM ili 3,7% u odnosu na 2014. godinu i iznosi 3.349 miliona KM. U ukupnom uvozu FbiH, KS učestvuje sa jednom trećinom (32,9%), što je u odnosu na godinu ranije manje za 2,2 procentna poena, dok se učešće uvoza KS u ukupnom uvozu BiH smanjilo za 0,3 procentna poena u odnosu na 2014. godinu, te

iznosi 21,7%. Za razliku od izvoznih rezultata, KS je na vodećoj poziciji po ostvarenoj vrijednosti uvoza u odnosu na druge kantone u FBiH, za posmatrani period.

Povećanje izvoza uz istovremeno smanjenje uvoza rezultiralo je padom deficita u KS za 186 miliona KM ili 7,4% u odnosu na 2014. godinu. Deficit u iznosu od 2.307 miliona KM čini 58,6% ukupnog deficita FBiH, što u odnosu na učešće iz 2014. godine predstavlja smanjenje za 3,7 procentnih poena, dok u ukupnom deficitu BiH, KS učestvuje sa 37,3% ili 0,9 procentnih poena više u odnosu na godinu ranije.

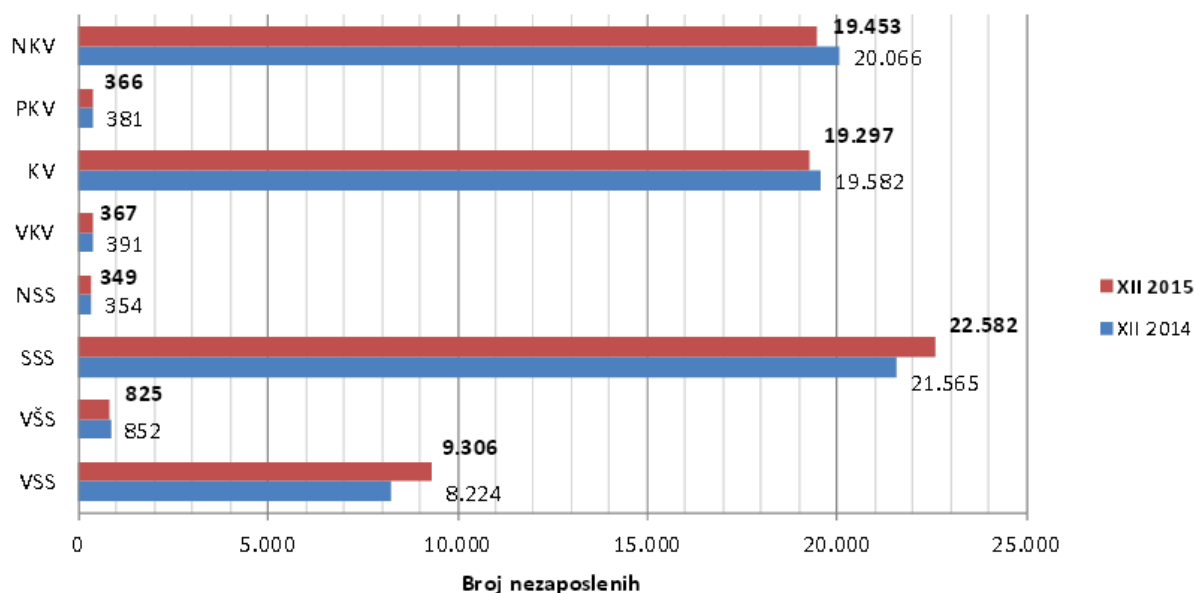
Stopa pokrivenosti uvoza izvozom u KS u 2015. godini je povećana za 9,9% i iznosi 31,3%, te je i dalje niska u odnosu na FBiH 61,3% (povećanje za 2,7%), a u BiH stepen pokrivenosti uvoza izvozom iznosi 59,8% (povećanje za 5,6%).

Iz prezentiranih podataka o privrednim kretanjima u KS za period januar-novembar/decembar 2015. godine vidimo da je u industrijskoj proizvodnji još uvijek prisutan pad proizvodnje, koji je najvećim dijelom uvjetovan trendovima u prerađivačkoj industriji koja je najveća sastavnica ukupne industrijske proizvodnje.

Podaci na nivou KS pokazuju da se zaposlenost smanjuje, a nezaposlenost povećava, što ukazuje na potrebu fokusiranja vlasti na značajnije stimulisanje razvoja realnog sektora sa akcentom na razvoj industrijske proizvodnje, koja ima potencijal da uposli najveći broj radnika. Pozitivna kretanja zabilježena su u turizmu gdje broj posjeta stranih i domaćih turista konstantno raste, što direktno vodi ka rastu prometa u trgovini i ugostiteljstvu, ali i u saobraćaju. Također, ohrabruju saznanja da je, nakon dužeg perioda, došlo do pozitivnih pomaka u vanjskotrgovinskoj razmjeni KS sa svijetom. Od početka prošle godine KS bilježio je kontinuiran trend rasta izvoza, a istovremeno smanjenje uvoza, što je u konačnici rezultiralo smanjenjem deficita za 186 miliona KM na godišnjem nivou. Međutim, ujedno sa rastom prometa u većini djelatnosti (trgovina, ugostiteljstvo, šumarstvo, saobraćaj, građevinarstvo), te rastom izvoza i smanjenjem uvoza, zaposlenost se u svim djelatnostima realnog i javnog sektora smanjuje. Potrošnja je vrlo snažna, proizvodnja je još uvijek nedovoljna, javni sektor naglašen, a privatni sektor nedovoljno razvijen što rezultira izraženom vanjskom neravnotežom ekonomije KS i visokom nezaposlenošću. Potencijal za ekonomski rast postoji u jačanju proizvodnje, naročito u privatnom sektoru, te daljoj integraciji u domaća, regionalna i svjetska tržišta, poboljšanju poslovnog okruženja i poticanju investicija u sektorima.

Kadrovska struktura nezaposlenih osoba u KS⁷

Decembar 2015

	Ukupno	VSS	VŠS	SSS	NSS	VKV	KV	PKV	NKV
	72.545	9.306	825	22.582	349	367	19.297	366	19.453
Učešće %	100,0	12,8	1,1	31,1	0,5	0,5	26,6	0,5	26,8

4. Osnovni pokazatelji ekonomske i fiskalne politike⁸

3.1. Realni sektor

Prema dostupnim podacima kvartalnog BDP-a mjenenog proizvodnim pristupom, BiH je u 2015. godini zabilježila ekonomski rast od približno 3%. Ovdje je, pored uobičajenih faktora rasta, značajnu ulogu imao bazni efekat poplava iz 2014. godine kada je na godišnjem nivou došlo do blagog pada ekonomske aktivnosti u drugom i stagnacije u trećem tromjesečju. Time je u 2014. stvorena niska osnova za rast zahvaljujući kojoj je ubrzani oporavak ekonomske aktivnosti od poplava sa kraja 2014. i u 2015. godini doveo do relativno visokog povećanja prije svega u drugom (4,5%), ali i trećem kvartalu (3,7%) 2015. godine.

Nasuprot tome, ekonomski rast od 2,2% u prvom, te 2,1% u četvrtom tromjesečju 2015. je bio znatno niži u odsustvu baznog efekta. Pored baznog efekta poplava, ovaj rast se dešavao u okolnostima nešto povoljnijeg eksternog okruženja, usporenog pada proizvodnje i izvoza električne energije, te pada svjetskih cijena koje su dovele do smanjenja potrošačkih cijena (deflacije) i cijena robnog izvoza i uvoza. Uprkos uticaju poplava, pokazatelji sa rashodovne strane mjerenja ekonomske aktivnosti teško da podržavaju ovako visok rast mjenen tzv. proizvodnim pristupom.

⁷ Podaci JU Služba za zapošljavanje KS i Zavoda za informatiku i statistiku KS

⁸ http://www.dep.gov.ba/dep_publikacije/ekonomski_trendovi/

Povoljnije eksterno okruženje se uglavnom manifestovalo kroz blago ubrzanje ekonomskog rasta EU28 sa stope od 1,6% u 2014. na 1,9% u 2015. godine uz neznatno ubrzanje u Njemačkoj kao ključnoj zemlji okruženja. Pri tome su pojedini važni trgovinski partneri izašli iz recesija i ponovo bilježe pozitivan rast. Tako su recesije u Italiji i Hrvatskoj od 0,3 i 0,4% zamjenjene realnim rastom od 0,8% i 1,6% u 2015. godini. Srbija je zaustavila još veću recesiju od 1,8% iz 2014. nakon koje je uslijedio rast od približno 0,7%. Rast u Austriji je još uvijek skroman sa stopom od 0,9% uprkos više od dvostrukog ubrzanja u odnosu na 2014. godinu. Na kraju, Slovenija nastavlja da bilježi značajan rast od 2,9% što je neznatno ispod stope iz prethodne godine.

Ipak, čini se da BiH nije imala mnogo koristi od ovih događanja, kako po pitanju izvoza, tako i po pitanju inostranih priliva kojima se finansiraju potrošnja i investicije. Najveći doprinos ekonomskom rastu je po svemu sudeći došao iz vanjskog sektora kroz realno smanjenje vanjskotrgovinskog deficita roba od 3,7%. Ovo je u velikoj mjeri rezultat pomenutog baznog efekta poplava koje su u prethodnoj godini ne samo značajno usporile rast izvoza, nego su ujedno i ubrzale uvoz. U isto vrijeme, doprinos domaće tražnje u 2015. godini je bio znatno skromniji uz pad investicija i slab porast finalne potrošnje.

Među značajnijim uzrocima slabe domaće tražnje su značajan pad tekućih priliva novca iz inostranstva od 7,9% (nakon značajnog povećanja od 7,8% uslijed priliva pomoći nakon poplava u prethodnoj godini), te smanjenje direktnih stranih ulaganja od 34,8% u 2015. godini.

Negativan uticaj inostranih priliva na raspoloživi dohodak je u velikoj mjeri neutralisan povećanjem broja zaposlenih i deflacijom, tako da privatna potrošnja po svemu sudeći ipak bilježi rast. Uvezeno smanjenje potrošačkih cijena (deflacija) je podstaklo realni rast plata, dok se opšti pad svjetskih cijena u manjoj mjeri odrazio na cijene bh. robnog izvoza koje su uglavnom stagnirale (neznatno smanjenje od 0,3%). Time je donekle ublažen rizik negativnog efekta smanjenja cijena na ekonomsku aktivnost i zapošljavanje u BiH.

U isto vrijeme, uticaj fiskalne politike na ekonomski rast je, kao i prethodnih godina, po svemu sudeći bio dosta skroman obzirom na slab rast javnih prihoda u 2015. godini. Na pomenuta kretanja potrošnje i investicija ukazuju različiti indikatori obzirom da zvanični podaci o BDP-u prema rashodovnom pristupu, te odgovarajući konsolidovani izvještaj izvršenja budžeta sektora opšte vlade⁹ za 2015. godinu nisu bili objavljeni u vrijeme pisanja. Na skroman rast finalne potrošnje ponajviše ukazuju nizak rast PDV prihoda po poreskim prijavama od 0,9% i neznatan rast vrijednosti uvoza netrajnih i trajnih dobara široke potrošnje od 0,7 i 0,4%. U isto vrijeme, smanjenje proizvodnje i uvoza kapitalnih dobara od 2,4% i 3%, te smanjenje obima građevinskih radova od 2,4% ukazuju na pad investicija u 2015. godini.

Treba napomenuti da bi pomenuto realno smanjenje vanjskotrgovinskog deficita roba od 3,7% moglo biti donekle precjenjeno i to prije svega kroz potcjenjen uticaj naglog pada svjetskih cijena sirove nafte (od približno 50%) u zvaničnim indeksima jediničnih vrijednosti robnog

⁹ Ovo se odnosi na izvještaj CBBiH koji obuhvata i JP direkcije cesta i autoputeva za razliku od izvještaja OMA-e koji se komentariše u dijelu o fiskalnoj politici.

izvoza i uvoza korištenih za izračun realnog rasta. Drugim riječima, realni rast izvoza i uvoza bi mogao biti veći od ranije pomenutog tako da bi, obzirom na dvostruko veći uvoz od izvoza, smanjenje robnog deficita moglo biti nešto skromnije. Time je realni rast robnog izvoza od 3,8%, dobiven deflacionisanjem nominalne stope zvaničnim indeksom jedinične vrijednosti, bio sporiji u odnosu na 2014. što je pomalo iznenađujuće obzirom na negativan uticaj poplava i znatno izraženiji pad izvoznih viškova i izvoza električne energije u 2014. godini. Pored toga, situacija u eksternom okruženju je takođe bila povoljnija u 2015. godini. Potencijalni uzrok nelogičnosti realnog rasta bi mogla biti podcjenjenost rasta zvaničnog indeksa jedinične vrijednosti (od -3%) korištenog kod deflacionisanja nominalnog rasta robnog izvoza. Naime, nominalni rast robnog izvoza bez pada rafiniranih naftnih proizvoda umjesto postojećih 3,5% iznosi znatno viših 5,2%. Imajući u vidu skroman pad proizvodnje ove kategorije od svega približno 2%, te oštar pad svjetskih cijena od skoro 50%, čini se da je najveći dio naglog pada izvoza rafinirane nafte (od 45%) bio vrijednosnog (a ne količinskog/realnog) karaktera.

S tim u vezi je i deflator robnog izvoza možda mogao biti znatno negativniji od postojećeg. Slična situacija je moguća i na strani robnog uvoza koji je nakon deflacionisanja nominalne stope

zvaničnom indeksom jediničnih vrijednosti u 2015. ostvario skroman realni rast od svega 0,3%. Treba napomenuti da bi, ne računajući sirovu i rafiniranu naftu, robni uvoz umjesto nominalnog pada od 2,1% u 2015. godini ostvario rast od 1,3%. Ovo indirektno ukazuje na moguću nešto veću realnu stopu rasta uvoza od pomenutih 0,3%.

Postepeni ekonomski oporavak u užem i širem ekonomskom okruženju tokom 2015. godine koji se manifestovao kroz jačanje ekonomskog rasta u zemljama EU i regionu imao je pozitivne implikacije i na BiH. Tako je i u BiH tokom 2015. godine došlo do povećanja poslovne aktivnosti u okviru većine sektora a posebno se to odnosi na industrijsku proizvodnju koja predstavlja jedan od glavnih generatora ekonomskog rasta. Naime, prema preliminarnim podacima BHAS-a u 2015. godini u BiH registrirano je povećanje fizičkog obima industrijske proizvodnje od 2,6%, a ostvareni rast bio je praćen i povećanjem broja zaposlenih lica od oko 1,5% u odnosu na prethodnu godinu.

Ključne determinate kretanja industrijske proizvodnje u navedenom periodu bile su povećana izvozna tražnja, kretanja svjetskih cijena posebno nafte, te izraženi bazni efekt iz prethodne godine kada je bh. privreda pretrpjela velike štete usljed poplavnih dešavanja tokom drugog kvartala.

Prerađivačka industrija čini oko 11% ukupne BDP-a¹⁰, oko 20% ukupne zaposlenosti u BiH i skoro 90% bh. izvoza roba i samim tim ima centralnu poziciju u strukturi ekonomskog rasta u BiH. Povećanje ekonomskog rasta i proizvodnje u prerađivačkoj industriji zemalja EU od 1,8% može smatrati ključnom determinantom povećanja proizvodnje u prerađivačkoj industriji u Bosni i Hercegovini.

Kada je u pitanju energetska sektor u BiH tokom 2015. godine zabilježena je stagnacija, tako da je izostao značajniji doprinos rastu industrijske proizvodnje. Prema raspoloživim podacima

¹⁰ BHAS, „Bruto domaći proizvod za Bosnu i Hercegovinu 2014“, proizvodni pristup, 20.07.2015. godine.

NOSBiH-a tokom 2015. godine ukupna proizvodnja električne energije u BiH iznosila je 14.165 GWh što predstavlja smanjenje od 2,1% u odnosu na prethodnu godinu.¹¹

Tržište rada Evropske unije u 2015. godini bilježi postepeni oporavak. Iako je stopa nezaposlenosti u EU 28 još uvijek iznad nivoa prije ekonomske krize (7,2% je iznosila 2007. godine), primjećuje se da je u 2015. godini bila niža u odnosu na prethodnu godinu (10,2% vs. 9,4%) uz povećanje broja zaposlenih lica. U BiH u 2015. godini povećan je broj zaposlenih lica, a najveći doprinos rastu u područjima prerađivačke industrije i trgovine na veliko i malo.

3.2. Javne finansije

Prema konsolidovanom preliminarnom izvještaju OMA-e za 2015. godinu, sektor opšte vlade je zabilježio skroman rast tekućih prihoda od 2,9%, praćen rastom tekućih rashoda od 1,0%. Ovim je ostvarena bruto štednja vladinog sektora u iznosu od 693,7 miliona KM, što je za čak 45,5% više u odnosu na isti period prethodne godine, što čini 5,8% ukupnih prihoda. Uz navedena kretanja prihoda i rashoda, ostvaren je skromni suficit u iznosu od 145,1 milion KM, koji čini 1,2% visine ukupnih prihoda. Međutim, izvještaj o konsolidovanoj BiH je nepotpun, jer ne uključuje značajan dio javnih radova (investicija) koji su u nadležnosti JP direkcije cesta. U spomenutom izvještaju uključen je dio javnih investicija koji ima nizak nivo od svega 548,6 miliona KM. Sve ovo ukazuje na to da je opšta vlada ipak ostvarila deficit.

3.2.1. Indirektni porezi

Tokom 2015. godine prikupljeni neto prihodi su rasli dvostruko brže od prikupljenih bruto prihoda, i to zahvaljujući smanjenju povrata sa JR UIO. Na kraju 2015. godine, prikupljeno je oko 5,3 milijardi KM neto prihoda, što je za 3,7% više u odnosu na prethodnu godinu. Rastu neto prihoda, najveći doprinos su dali rast akciza sa 2,0 p.p, zatim prihodi od PDV-a (0,9 p.p.) i prihodi od putarina (0,5 p.p.).

¹¹ Nezavisni operator sistema u BiH, „Godišnji izvještaj o tokovima električne energije na prijenosnoj mreži za 2015. godinu“, februar 2016. godine.

Naplata i raspodjela prihoda od indirektnih poreza (rast g/g u % ako nije drugačije naznačeno)

	2015.	2012.	2013.	2014.	2015.	2015.			
	strukt					K1	K2	K3	K4
Bruto prihodi - prikupljeno	100,0	-0,1	0,2	6,1	1,8	3,4	4,7	1,5	-1,8
Povrati	17,2	0,2	12,8	17,6	-6,5	5,0	-7,1	-10,5	-11,1
Neto prihodi - prikupljeno	82,8	-0,1	-2,1	3,7	3,7	3,1	7,5	4,2	0,5
PDV	51,2	0,7	-1,9	3,4	1,5	-2,3	8,4	1,5	-1,2
Carine	3,8	-20,5	-5,6	11,5	1,9	11,3	6,5	3,0	-9,9
Akcize	22,2	3,1	-2,5	3,2	7,7	10,1	9,9	6,8	4,3
Putarine	5,0	-2,2	-0,1	3,2	8,7	5,9	9,4	10,4	8,3
Ostali prihodi	0,3	-1,4	1,7	7,6	4,2	9,3	-4,6	1,3	12,5
Neusklađeni prihodi	0,3	-75,0	103,9	612,8	170,0	241,2	149,8
Raspoloživo za raspodjelu	100,0	0,0	0,1	6,0	1,9	3,9	4,9	1,4	-1,8
Minimalne rezerve	17,4	0,2	12,6	17,4	-6,4	4,5	-7,1	-9,7	-11,2
Budžeti	82,6	-0,1	-2,1	3,6	3,9	3,8	7,9	3,9	0,5
Servisiranje vanjskog duga	9,1	37,2	47,5	2,9	-17,6	-10,1	-28,4	-26,2	-4,8
FBiH	5,9	37,8	51,0	3,3	-17,8	-10,2	-27,8	-29,4	-4,3
RS	3,1	36,1	41,1	1,9	-17,8	-10,1	-30,1	-23,8	-5,6
BD	0,0	19,7	474,5	83,5	91,3	87,3	1,6	4.301	-0,4
Budžeti nakon servisiranja vanjskog duga	73,5	-2,8	-7,2	3,8	7,4	5,8	17,0	6,8	1,4
Institucije BiH	11,8	8,9	0,0	0,0	0,0	0,0	1,6	0,0	-1,5
FBiH	39,4	-5,5	-7,7	4,8	9,3	9,1	23,5	7,1	0,7
RS	19,8	-3,9	-11,0	4,3	8,8	3,6	16,8	10,6	4,7
BD	2,4	-1,5	-2,9	3,9	3,7	4,4	9,3	1,2	0,7

Izvor: Uprava za indirektno oporezivanje BiH

3.2.2. Direktni porezi

Entitetske poreske uprave su u 2015. godini prikupile oko 6,2 milijarde KM po osnovu direktnih poreza, doprinosa i ostalih vrsta priliva, što predstavlja povećanje od 6,2% u odnosu na prethodnu godinu.

Prilivi koje je prikupila PU FBiH veći su za 8,1% u odnosu na prethodnu godinu. Značajan rast od 24,6% g/g koji su zabilježili direktni porezi, je ostvaren zahvaljujući svim kategorijama direktnih poreza. U okviru poreza na dohodak, najveći rast su ostvarili: prihodi od poreza na dohodak fizičkih lica na dobitke od nagradnih igara i igara na sreću (65,1% g/g) i prihodi od poreza na dohodak fizičkih lica od nesamostalne djelatnosti (14,3% g/g). Ali treba napomenuti da je na rast priliva od poreza na dohodak uticaj imao i porast uplate priliva po ovom osnovu nastalih tokom ranijih godina. U okviru poreza na dobit, porez na dobit preduzeća je ostvario povećanje (23,2% g/g), dok je porez na dobit banaka i drugih finansijskih organizacija smanjen (1,7% g/g). U FBiH pred kraj posmatrane godine, evidentiran je veći broj inspekcijских kontrola što je rezultiralo većom naplatom.

Prihodi od direktnih poreza, doprinosa, taksi, naknada i sl.

Naziv prihoda	FBiH jan-dec 2015.		BiH jan-dec 2015.				
	miliona KM		rast u		miliona KM		rast u %
	2014	2015	%	2014	2015		
Direktni porezi	536,2	668,2	24,6	932,7	1.081,6	16,0	
Porez na dohodak	291,7	337,4	15,7	519,6	565,4	8,8	
Porez na dobit	161,6	187,7	16,1	293,3	332,9	13,5	
Porezi građana	81,6	141,7	73,6	104,4	164,8	57,8	
Ostali porezi	1,2	1,4	12,0	15,4	18,4	19,7	
Ostale takse, kazne i naknade	491,5	590,5	20,1	836,6	928,4	11,0	
Doprinosi	2.767,5	2.843,4	2,7	4.114,3	4.235,7	3,0	
PIO	1.518,5	1.570,1	3,4	2.257,2	2.324,5	3,0	
Zdravstvo	1.123,5	1.145,9	2,0	1.635,8	1.684,9	3,0	
Zapošljavanje	125,5	127,4	1,6	162,5	165,8	2,0	
Dječija zaštita	0,0	0,0	-	54,5	56,5	3,6	
Zapošljavanje invalida	0,0	0,0	-	4,4	4,1	-5,7	
UKUPNO	3.795,2	4.102,0	8,1	5.883,6	6.245,7	6,2	

Izvor: Poreska uprava FBiH

3.2.3. Javni dug

Prema dostupnim podacima CB BiH za 2015. godinu, ukupan javni dug je porastao za 527,2 miliona KM, što iznosi 1,8% BDP-a. Stanje javnog duga na kraju posmatrane godine je iznosili 11,9 milijardi KM, što je 4,6% više nego u istom periodu prethodne godine (41,% BDP).

5. Pretpostavke društvenog i privrednog razvoja za budžetsku i za sljedeće dvije godine

Naprijed navedeni makroekonomski pokazatelji, te informacija o poslovanju privrede u KS koji su predstavljeni u ovim Smjernicama potvrđuju da je privredni razvoj KS pod utjecajem brojnih faktora.

Naime, sistem registracije biznisa u FBiH je jedan od faktora koji uveliko utiče na loše poslovno okruženje u BiH. Za pokretanje biznisa u FBiH potrebno je 37 dana, što je znatno više u odnosu na drugi entitet, ali i zemlje u regionu. Između ostalih, posljedica toga je smanjen interes domaćih i stranih ulagača, što u krajnjem slučaju BiH čini i nekonkurentnom zemljom na svjetskom tržištu. Analizom Svjetske banke i rangiranju zemalja prema uslovima pokretanja biznisa (Doing Business), BiH se nalazi na 82. mjestu, od 189. zemalja koliko obuhvata analiza. Za ubrzanje procesa reformi registracije biznisa na sudovima u FBiH

neophodno je donijeti Izmjene i dopune Zakona o registraciji poslovnih subjekata u FBiH i adekvatnim usvajanjem zakona – zakoni moraju biti usvojeni u istovjetnom tekstu u oba Doma Parlamenta FBiH – omogućilo bi se, da se privredni subjekti u FBiH, registruju u roku od 7 dana. U KS je u saradnji sa Međunarodnom finansijskom korporacijom (IFC), članicom Svjetske banke, pokrenut projekat poboljšanja poslovnog okruženja koji će rezultirati pojednostavljivanjem i ubrzavanjem procedura vezanih za poslovanje privrdnih subjekata. Rezultati ovog projekta će, dijelom, biti vidljivi u tekućoj godini.

Jedan od faktora koji također utiče na loše poslovno okruženje u BiH, ali i na nedovoljan nivo investicija u KS, je i ogroman broj parafiskalnih (neporeskih) nameta, koji opterećuju bh privredu. Obzirom da ne postoji jedinstven Registar parafiskalnih nameta, procijenjeno je, da je, bh privreda opterećena sa preko 300 parafiskalnih nameta, koji su „namtenuti“ od strane 45 raznih institucija. Uspostavom jedinstvenog registra parafiskalnih nameta uticalo bi se i na smanjenje, ili eventualno, potpuno ukidanje određenog broja parafiskalnih nameta. Isto tako, bilo bi spriječeno i njihovo dalje, neopravdano povećanje. Program održivosti civilnog društva u BiH koji finansira USAID rezultirao bi uspostavom jedinstvenog registra parafiskalnih nameta i doprinijeo daljem uređivanju ove oblasti.

Kada je riječ o društvenom i privrednom razvoju, a uzimajući u obzir istaknute segmente mogućeg djelovanja, Vlada KS je u mnogim sektorima pokrenula aktivnosti u cilju postizanja napretka. Kada je zakonska regulativa u pitanju učinjeni su značajni koraci ka napretku u oblastima regulative, i to: Nacrt zakona o osnovnom odgoju i obrazovanju i Nacrt zakona o srednjem obrazovanju, Nacrtu zakona o državnoj službi KS, Nacrt zakona o inspekcijama, Izmjene zakona o sudskim i administrativnim taksama, Zakon o turizmu KS, Zakon o komunalnim djelatnostima i komunalnoj čistoći i Zakon o plaćama i naknadama članova organa upravljanja i drugih organa institucija, kantonalnih javnih preduzeća i javnih ustanova, te ostale podzakonski akti i propisi koji su sadržani u dokumentu „Izveštaj o radu Vlade Kantona Sarajevo za period od 01.01. do 31.12.2015. godine“.

Pored navedene zakonske regulative, Vlada KS sprovodi i niz aktivnosti od kojih je značajno izdvojiti slijedeće:

- usvojen je Nacrt Strategije razvoja KS do 2020.godine,
- usvojen je Program javnih investicija KS 2016-2018,
- inicirana je i okončana izrada Studije „Analiza pozicije KS u raspodjeli prihoda od indirektnih poreza u BiH“ u saradnji sa Ekonomskim institutom Sarajevo,
- pokrenuti su projekti, u saradnji sa Međunarodnom finansijskom korporacijom (IFC) kako bi pomogla unapređenje poslovnog okruženja kroz uvođenje jednostavnijih administrativnih procedura i pružanje boljih usluga investitorima,
- pokrenute su aktivnosti o rekonstrukciji vodovodne mreže u cilju smanjenja redukcije vode i otkrivanju nelegalnih korisnika,
- planirane su i pokrenute aktivnosti na izgradnji šestosjedne žičare i uspostavljanju sistema vještačkog zasnježivanja na Bjelašnici,
- pokrenute su aktivnosti za unapređenje plaćanja komunalnih obaveza u KS,
- donesen je Pravilnik o formiranju i vođenju registra koncesija, te je uspostavljen jedinstveni registar svih zaključenih ugovora o koncesijama u KS,

- saradnja sa jedinicama lokalne samouprave KS u prevazilaženju administrativnih prepreka, te učestvovanje u zajedničkim projektima iz oblasti saobraćajne infrastrukture, obrazovanja i zdravstva,
- ubrzano se radi na usvajanju nove prostorno – planske dokumentacije koja će poboljšati uvjete za investitore,
- pokrenute su aktivnosti na oporavku javnog preduzeća za gradski saobraćaj koji je u vlasništvu KS (bolje upravljanje ljudskim resursima u preduzeću, modernizacija, povoljniji gradski saobraćaj),
- uspostavljanje Tima za monitoring i koordinaciju provođenja Akcionog plana za borbu protiv korupcije Vlade KS,
- uspostavljanje kreditno-garantnog fonda KS u saradnji sa SERDA-om,

“Strategija razvoja Kantona Sarajevo do 2020. godine je strateški dokument koji usmjerava razvoj, utvrđuje prioritete u razvoju i predstavlja putokaz za sveukupan razvoj KS uzimajući u obzir sve njegove dimenzije: ekonomsku, društvenu, okolinsku i prostornu.“¹²

U ovom strateškom dokumentu definisana je vizija KS koja glasi „Kanton Sarajevo je evropska dinamična, kreativna i kulturno raznolika regija ugodnog življenja i unosnog poslovanja“, kao i strateški ciljevi za ostvarenje vizije i to:

1. Poboljšati administrativni i poslovni ambijent za ubrzan ekonomski rast i unaprijediti ekonomsku strukturu radi povećanja izvoza roba i usluga,
2. Povećati zaposlenost i kreirati nova bolje vrednovana radna mjesta,
3. Stvoriti uslove za uključujući društveno ekonomski rast i smanjenje siromaštva i unaprijediti dostupnost i pouzdanost svih javnih servisa,
4. Odgovorno upravljati okolišem, prostorom, prirodnim i infrastrukturnim resursima,
5. Unaprijediti sistem upravljanja razvojem Kantona Sarajevo.

Budžet KS za 2016. godinu koji je usvojen u mjesecu decembru 2015.g. u skladu sa zakonski predviđenim koracima i rokom, te koji je u mjesecu maju 2016. doživio Izmjene i dopune odraz je finansiranja ključnih projekata Vlade KS.

Iako je izvršavanje planiranih aktivnosti u prvih pet mjeseci 2016. godine u skladu sa usvojenim Budžetom i ne postoje značajna odstupanja u odnosu na planom utvrđene veličine, KS kao niži nivo vlasti rijetko može direktno koristiti mjere fiskalne politike za poboljšanje vlastite fiskalne pozicije. Tako na primjer, KS vrlo rijetko može uticati na promjenu poreznih stopa jer se one u pravilu donose na nivou FBiH za sve kantone. Budžet KS je u svom rashodovnom dijelu opterećen cjelokupnim sistemom obrazovanja (od predškolskog do visokog obrazovanja), kao i sistemom unutrašnjih poslova i dobrim dijelom sistemom pravosuđa (Kantonalni sud, Općinski sud, Kantonalno tužilaštvo, Pravobranilaštvo), stoga, kada se govori o fiskalnoj politici KS potrebno je da viši nivoi vlasti imaju u vidu cjelokupno stanje kako bi mogli poduzeti adekvatne mjere fiskalne politike koje ne bi ugrozile funkcionisanje uspostavljenog sistema. Odluke viših nivoa vlasti direktno i indirektno utiču na rad i funkcionisanje nižih nivoa vlasti, a niži nivoi vlasti u okviru svojih nadležnosti pokušavaju pronaći ravnotežu između projiciranih (odobrenih) sredstava i svih potreba

¹² Strategija razvoja Kantona Sarajevo 2020., Prednacr, str. 9.

društva i privrede. KS u posljednje vrijeme intezivno poduzima niz mjera koje bi doprinjele funkcionisanju uspostavljenog sistema u okviru realno moguć, a to su:

- provodi mjere racionalnog trošenja budžetskih sredstva,
- jačanje organa kantonalne inspekcije,
- omogućavanje povoljne poslovne klime,
- veća kontrola korištenja i naplate sredstava po osnovu korištenja prirodnih resursa na području KS,
- moratorij na zapošljavanja koja nemaju ekonomsku opravdanost,
- unaprjeđenje efikasnosti poslovanja komunalne privrede,
- kontrolu isplate plaća i naknada,
- kontrolu rada komisija i prekovremenog rada zaposlenika,
- optimiziranje i veću transparentnost javnih nabavki,
- fizmirivanje dugovanja po osnovu izvršnih sudskih rješenja iz ranijih godina.

6. Procjena prihoda u Dokumentu okvirnog budžeta KS za period 2017.-2019.g.

Ministarstvo finansija KS je prilikom procjene prihoda od indirektnih i direktnih poreza za sljedeću budžetsku godinu i naredne dvije godine u izradi ovog dokumenta koristilo dostavljene projekcije od strane Federalnog ministarstva finansija (dopis broj: 05-14-2-3717/16 od 23.05.2016.g.), prema osnovnom scenariju preuzetom od strane Odjeljenja za makroekonomsku analizu Uprave za indirektno oporezivanje.

Kada su u pitanju projekcije ostalih poreznih i neporeznih prihoda, Ministarstvo je koristilo ostvarenje prihoda u 2015. godini, kao i ostvarenju prihoda u proteklom periodu 2016. godine.

Strukturu javnih prihoda Budžeta KS čine: prihodi po osnovu indirektnih poreza, porez na dobit, porez na dohodak, porez na imovinu, zaostali prihodi od poreza, tekući transferi i donacije, te neporezni prihodi u vidu prihoda od poduzetničkih aktivnosti i imovine, naknada, taksi, novčanih kazni i drugih prihoda koji se ostvaruju, prikupljaju i raspoređuju prema važećim propisima na teritoriji FBiH.

U sljedećem tabelarnom pregledu predstavljeni su projicirani prihodi za trogodišnji period 2017.-2019.:

Dokument okvirnog budžeta Kantona Sarajevo za period 2017.-2019.g.

Prihodi i primici	Ostvareno	Ostvareno	Budžet Kantona	Izmjene i dopune	Procjena Budžeta	Procjena Budžeta	Procjena Budžeta
	2015. godine	01.01.-30.04. 2016.g.	Sarajevo za 2016. g.	Budžeta Kantona Sarajevo za 2016. g.	Kantona Sarajevo za 2017.g.	Kantona Sarajevo za 2018. g.	Kantona Sarajevo za 2019. g.
	1	2	3	4	5	6	7
I RAČUN PRIHODA	648.652.430	221.691.141	665.988.700	690.147.696	646.592.500	668.284.100	697.759.500
A PRIHODI OD POREZA	567.417.812	187.049.724	578.024.600	579.040.791	560.519.500	582.211.100	611.686.500
711000 Porez na dobit pojedinaca i preduzeća	63.452.931	24.176.232	61.017.500	61.017.500	66.839.500	69.301.300	71.923.100
711100 Porez na dobit pojedinaca	239.357	54.657	310.000	310.000	305.000	305.000	305.000
711200 Porez na dobit preduzeća	63.213.574	24.121.575	60.707.500	60.707.500	66.534.500	68.996.300	71.618.100
713000 Porez na plaću i radnu snagu	620.102	111.609	620.000	620.000	620.000	620.000	620.000
714000 Porez na imovinu	8.967.610	5.207.979	10.080.000	10.080.000	10.050.000	10.050.000	10.050.000
715000 Domaći porez na dobra i usluge (zaostali porezi)	735.762	170.539	568.000	568.000	510.000	510.000	510.000
716000 Prihodi od poreza na dohodak	114.945.040	38.247.764	115.733.500	115.733.500	120.731.400	123.085.600	125.362.700
717000 <i>Prihodi od indirektnih poreza, od toga:</i>	<i>378.538.937</i>	<i>119.093.202</i>	<i>389.958.900</i>	<i>390.975.091</i>	<i>361.658.600</i>	<i>378.534.200</i>	<i>403.110.700</i>
717121 Prihodi od indirektnih poreza koji pripadaju Kantonu	370.505.793	115.589.128	381.229.300	381.229.300	353.308.600	369.794.600	393.803.700
717131 Prihodi od indirektnih poreza koji pripadaju Direkcijama cesta	8.033.143	3.504.074	8.729.600	9.745.791	8.350.000	8.739.600	9.307.000
719000 Ostali porezi (zaostali)	108.472	39.138	15.700	15.700	95.000	95.000	95.000
777000 Prihodi po osnovu zaostalih obaveza	48.959	3.261	31.000	31.000	15.000	15.000	15.000
B NEPOREZNI PRIHODI	66.616.566	27.294.966	72.768.900	92.994.702	70.753.000	70.753.000	70.753.000
721000 Prihodi od poduzetničkih aktivnosti i imovine	1.186.036	445.757	2.887.800	2.895.364	1.750.000	1.750.000	1.750.000
722000 Naknade i takse, prihodi od sopst. djelatnosti i neplanirane upla.	58.108.474	24.272.553	60.960.500	81.178.738	61.450.000	61.450.000	61.450.000
723000 Novčane kazne	7.322.056	2.576.656	8.920.600	8.920.600	7.553.000	7.553.000	7.553.000
C TEKUĆI TRANSFERI I DONACIJE	14.617.979	7.346.451	15.195.200	18.112.203	15.320.000	15.320.000	15.320.000
731000 Tekući transferi iz inostranstva	164.229	39.352		13.406	65.000	65.000	65.000
732000 Tekući transferi od ostalih nivoa vlasti	14.082.331	6.668.849	14.615.900	17.101.601	14.500.000	14.500.000	14.500.000
733000 Donacije	371.419	638.250	579.300	997.196	755.000	755.000	755.000
D KAPITALNI TRANSFERI	73						
II KAPITALNI PRIMICI	920.825	477.976	7.332.000	7.910.361	1.632.000	1.632.000	1.632.000
811000 Kapitalni primici	920.825	477.976	7.332.000	7.910.361	1.632.000	1.632.000	1.632.000
III RAČUN FINANSIRANJA	27.853.253	1.248.758	22.971.500	36.074.205	3.389.500	3.389.500	3.389.500
813000 Primici od pr imljenih otpлата	2.708.496	1.248.758	2.971.500	3.085.170	3.389.500	3.389.500	3.389.500
814300 Primici od direktnog zaduživanja	25.144.757		20.000.000	32.989.035			
IV VIŠAK PRENESENIH NEUTROŠENIH SREDSTAVA OD DIREKTOG ZADUŽIVANJA IZ PRETHODNIH GODINA (domaći krediti)	262.641	0	0	21.558	0	0	0
Višak prenesenih neutrošenih sredstava od direktnog zaduživanja iz prethodnih godina (domaći krediti)	262.641			21.558			
UKUPNO I - IV	677.689.148	223.417.875	696.292.200	734.153.820	651.614.000	673.305.600	702.781.000

Ukupno planirani prihodi KS za 2017. godinu iznose 651.614.000 KM ili 6,41% manje u odnosu na Budžet KS za 2016. godinu. Naime, u Budžetu KS za 2016. godinu očekuju se kreditna sredstva u ukupnom iznosu od 20.000.000 KM, a u ovom momentu nije poznato da li će se KS kreditno zaduživati u 2017.g. Bitno je napomenuti da su, na osnovu projekcije Federalnog ministarstva finansija, u procjeni Budžeta KS za 2017. godinu **smanjeni prihodi od indirektnih poreza za 3,9%**, te su prihodi od poreza na dohodak i prihodi od poreza na dobit preduzeća povećani za 4,3% i 9,5% respektivno.

U skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH prihodi su predstavljeni unutar tri računa u ukupnom iznosu od 651.614.000 KM. **Račun prihoda** za 2017. godinu planiran je u iznosu od 646.592.500 KM unutar kojeg najznačajnije pozicije predstavljaju prihodi od indirektnih poreza, porez na dohodak, porez na dobit koji su planirani u skladu sa projekcijama Federalnog ministarstva finansija, zatim grupa neporeznih prihoda i tekućih transfera i donacija koji su planirani u skladu sa ostvarenim prihodima ove vrste u proteklom periodu, kao i mogućim zakonskim izmjenama koji su u toku. **Kapitalni primici** planirani su u iznosu 1.632.000 KM i odnose se na procjenu primitaka od prodaje robnih rezervi, te **Račun finansiranja** koji je planiran u iznosu od 3.389.500 KM i odnose se na procjenu primitaka od primljenih otplata.

7. Plan upravljanja javnim dugom KS

Dug KS na dan 31.12.2015. godine iznosi 201.970.311,60 KM (od čega se na glavnici odnosi 190.393.888,61 KM, a na kamatu 11.576.423,00 KM). U strukturi ukupnog duga na ino kredite odnosi se 120.492.071,64 KM (od čega se na glavnici odnosi 117.544.710,35 KM a na kamatu 2.947.361,30 KM), kojima su finansirani kapitalni projekti, kao i podrška Budžetu KS kreditima kod MMF-a. Na kredite kod domaćih banaka odnosi se 81.478.239,96 KM (od čega se na glavnici odnosi 72.849.178,26 KM a na kamatu 8.629.061,70 KM), a kojima je finansirano pokriće budžetskog deficita (kreditima odobrenim u 2014. i 2015. godini) i kapitalni projekti (kreditima iz 2011., 2012. i kreditom kod Razvojne banke FBiH iz 2014. godine).

Pregled stanja duga i struktura po kreditima i obaveza za servisiranje za period 2017-2019 godina dat je u tabeli:

Dokument okvirnog budžeta Kantona Sarajevo za period 2017.-2019.g.

R.br.	KREDIT	STANJE 31.12.2015.		UKUPNO 31.12.2015.	KRAJ OTPLATE KREDITA	SERVISIRANJE OBAVEZA 2016.		SERVISIRANJE OBAVEZA 2017.		SERVISIRANJE OBAVEZA 2018.		SERVISIRANJE OBAVEZA 2019.	
		glavnica	kamata			glavnica	kamata	glavnica	kamata	glavnica	kamata	glavnica	kamata
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1	MALEZJSKI KREDIT-(USD) Proj. rekonst. stamb. Fonda	720.713,12	90.016,17	810.729,29	2027.	58.321,53	14.635,42	59.496,29	13.460,67	60.691,40	12.265,56	61.910,55	11.046,40
2	SVJETSKA BANKA (USD) Projekat rekon. kanal.	3.288.802,67	252.837,43	3.541.640,11	2035.	169.946,27	25.173,29	169.946,27	23.898,69	169.946,27	22.624,09	169.946,27	21.360,61
3	SAUDIJSKI FOND (USD) Proj. Rekon. Održav. ustanova	1.250.060,05	121.880,84	1.371.940,88	2021.	215.319,55	37.142,61	215.319,55	30.683,05	215.319,55	24.223,44	215.319,55	17.763,86
4	KUVAITSKI FOND (KWD) Proj. Rekonst. vodovod. sistema	2.201.364,48	370.896,11	2.572.260,59	2024.	213.514,84	74.967,60	237.107,64	67.081,70	237.107,64	58.782,94	237.107,64	50.484,17
5	WB-TAC - kredit za utroš gas. UKUPNO:	8.507.759,49	510.428,03	9.018.187,52	2031.	563.252,96	64.421,56	563.252,96	60.194,26	563.252,96	55.969,89	563.252,96	51.745,46
6	WB - (SDR) Projekat urbanog razvoja	2.172.657,89	185.762,14	2.358.420,02	2024.	0,00	58.338,51	0,00	58.338,51	221.369,28	43.167,00	221.369,28	38.739,61
7	Kredit MMF-a-Reprogrm-III Stand by aranžman	26.869.230,76	812.525,35	27.681.756,11	2017.	15.353.846,16	282.543,23	11.515.384,60	116.695,58	0,00	0,00	0,00	0,00
8	WB-IBRD - (EUR) Projekat rekonstr. prečist. otpad voda	25.073.502,40	0,00	25.073.502,40	2034.	0,00	388.500,00	0,00	461.000,00	1.107.782,11	450.000,00	1.186.250,01	461.674,00
9	SAUDIJSKI FOND - (USD) Proj. izgradnja i opremanje KCUS	0,00	0,00	0,00	2025.	1.336.631,50	609.115,60	1.336.631,50	578.659,82	1.336.631,50	549.726,83	1.336.631,50	522.240,49
10	AUSTRIJA za KJKP RAD	0,00	0,00	0,00	2024.	0,00	0,00	0,00	0,00	502.784,51	0,00	502.784,51	0,00
11	AUSTRIJA za 2 BOLNICE	6.190.135,19	0,00	6.190.135,19	2023.	0,00	0,00	0,00	0,00	728.251,19	0,00	728.251,19	0,00
12	Kredit MMF-a-IV Stand by aranžman	11.742.000,00	376.809,95	12.118.809,95	2019.	0,00	123.291,00	2.935.500,00	122.049,53	5.871.000,00	79.796,69	2.935.500,00	19.392,64
13	TOPLANE-Refund po IDA kred	2.544.898,04	226.205,27	2.771.103,31	2019.	633.889,87	58.885,95	633.889,87	58.885,95	633.889,87	58.885,95	633.889,87	58.885,95
14	EBRD, Projekat izgradnje saobraćajnica 16,5 mil EUR-a	26.983.586,26	0,00	26.983.586,26	2028.	0,00	396.000,00	0,00	396.000,00	2.689.266,25	360.000,00	2.689.266,25	405.000,00
15	REZERVA					121.849,23	40.586,53	123.087,61	38.057,70	123.147,37	35.583,39	123.208,33	33.180,84
16	UKUPNO INO KREDITI	117.544.710,35	2.947.361,30	120.492.071,64		18.666.571,91	2.173.601,30	17.789.616,29	2.025.005,46	14.460.439,90	1.751.025,78	11.604.687,91	1.691.514,03
17	UNICREDIT 2011. 5 mil KM	833.333,30	17.438,89	850.772,19	2016.	833.333,34	17.754,39	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
18	RAZVOJNA B. 2011. 5 mil KM	2.361.128,00	172.216,15	2.533.344,15	2018.	833.328,00	99.182,86	833.328,00	57.202,53	694.472,00	15.830,76	0,00	0,00
19	RAZVOJNA B. 2012. 7 mil KM	4.083.340,00	365.877,14	4.449.217,14	2019.	1.166.664,00	177.850,47	1.166.664,00	118.971,22	1.166.664,00	60.638,03	583.348,00	8.417,42
20	UNICREDIT 2012 LOT 1. 6 mil KM	5.250.000,00	546.998,10	5.796.998,10	2019.	1.500.000,00	260.665,75	1.500.000,00	177.115,29	1.500.000,00	93.844,80	750.000,00	15.372,26
21	UNICREDIT 2012 LOT 2. 5 mil KM	4.375.000,00	458.189,94	4.833.189,94	2019.	1.250.000,00	218.345,23	1.250.000,00	148.359,65	1.250.000,00	78.608,58	625.000,00	12.876,48
22	UNICREDIT 2012. 8 mil KM	7.500.000,00	918.757,22	8.418.757,22	2019.	2.000.000,00	413.855,26	2.000.000,00	290.855,51	2.000.000,00	168.470,84	1.500.000,00	45.915,82
23	RAZVOJNA B. 2014. 13.174.400 mil KM	11.527.598,00	1.033.835,43	12.561.433,43	2019.	3.293.604,00	502.311,41	3.293.604,00	336.127,28	3.293.604,00	171.447,06	1.646.786,00	23.949,68
24	UNICREDIT 2014. - 8 mil KM	7.500.000,00	892.962,06	8.392.962,06	2019.	2.000.000,00	401.529,50	2.000.000,00	283.061,07	2.000.000,00	163.838,07	1.500.000,00	44.533,42
25	INTESA SANPAOLO 2014. 4 mil KM	3.750.000,00	439.683,86	4.189.683,86	2019.	1.000.000,00	197.924,50	1.000.000,00	139.163,75	1.000.000,00	80.645,54	750.000,00	21.950,07
26	BBi BANKA 6 mil KM	5.668.778,96	733.012,84	6.401.791,80	2019.	1.379.804,54	327.339,94	1.472.066,22	235.078,26	1.570.496,98	136.647,50	1.246.411,22	33.947,14
27	UNICREDIT 2015. - 10 mil KM	10.000.000,00	1.657.175,79	11.657.175,79	2020.	625.000,00	576.485,40	2.500.000,00	487.437,14	2.500.000,00	341.106,91	2.500.000,00	198.094,73
28	RAIFFEISEN BANK 2015. -1 mil KM	1.000.000,00	135.663,60	1.135.663,60	2020.	62.500,00	47.199,97	250.000,00	39.812,87	250.000,00	28.012,88	250.000,00	16.212,88
29	NOVA BANKA AD 2015. -4 mil KM	4.000.000,00	557.611,75	4.557.611,75	2020.	250.000,00	194.045,02	1.000.000,00	163.595,46	1.000.000,00	115.137,67	1.000.000,00	66.637,67
30	UNION BANKA 2015. - 2 mil KM	2.000.000,00	330.247,72	2.330.247,72	2020.	125.000,00	115.006,03	500.000,00	96.962,33	500.000,00	68.212,32	500.000,00	39.460,82
31	SBERBANK BH 2015. -3 mil KM	3.000.000,00	369.391,21	3.369.391,21	2021.	0,00	118.240,94	750.000,00	107.125,39	750.000,00	77.565,14	750.000,00	48.004,88
32	UKUPNO DOMAĆI KREDITI	72.849.178,26	8.629.061,70	81.478.239,96		16.319.233,88	3.667.736,67	19.515.662,22	2.680.867,75	19.475.236,98	1.600.006,10	13.601.545,22	575.373,27
	PLANIRANI KREDITI												
33	EBRD, Projekat izgradnje saobraćajnica 6 mil EUR-a					0,00	90.000,00	1.173.496,00	114.440,17	1.173.496,00	102.705,19	1.173.496,00	90.970,21
34	EBRD za rekonstrukciju vodovodne mreže 30 mil EUR-a					0,00	0,00	0,00	98.595,27	0,00	292.570,75	0,00	488.153,76
35	Projekat energetske efikasnosti u BiH 1.175.700 KM					0,00	0,00	0,00	29.392,50	0,00	29.392,50	0,00	29.392,50
36	Post. plan nabav. sist. za vještačku proizvodnju i novog vertikal. transporta na Bjelašnici 10 mil KM					0,00	250.000,00	1.250.000,00	492.208,00	2.500.000,00	390.496,00	2.500.000,00	265.496,00
37	Primaci od direktnog zaduživanja za pokrivenje deficita 20 mil KM					0,00	650.000,00	0,00	700.000,00	0,00	700.000,00	6.666.666,67	700.000,00
38	UKUPNO PLANIRANI KREDITI					0,00	990.000,00	2.423.496,00	1.434.635,94	3.673.496,00	1.515.164,44	10.340.162,67	1.574.012,47
39	SVE UKUPNO KREDITI:	190.393.888,61	11.576.423,00	201.970.311,60		34.985.805,79	6.831.337,97	39.728.774,51	6.140.509,15	37.609.172,88	4.866.196,32	35.546.395,80	3.840.899,77
	GARANCIJE												
40	IDA, za KJKP Toplane-garancija				2036	1.265.436,04	208.968,41	1.345.706,29	199.176,62	1.576.523,87	188.651,06	1.576.523,87	176.827,09
41	KJKP GRAS-garancija Vlade				2017	4.390.291,60	364.159,18	4.207.778,58	126.961,24	0,00	0,00	0,00	0,00
42	KJKP Sarajevogas				2017	2.333.333,32	230.767,78	2.333.333,32	93.182,01	0,00	0,00	0,00	0,00
43	KJP ZOI 84				2023	552.000,00		552.000,00		552.000,00		552.000,00	
44	UKUPNO GARANCIJE					8.541.060,96	803.895,37	8.438.818,19	419.319,87	2.128.523,87	188.651,06	2.128.523,87	176.827,09
45	SVE UKUPNO:					43.526.866,75	7.635.233,34	48.167.592,70	6.559.829,02	39.737.696,75	5.054.847,38	37.674.919,67	4.017.726,86

KOEFICIJENT ZADUŽENOSTI (obaveze/prihod)

7,84%

8,38%

6,86%

6,38%

Postojeći krediti se uredno otplaćuju u skladu sa zaključenim ugovorima i otplatnim planovima.

Za planirane kredite izvršena je procjena obaveza za servisiranje u navedenom periodu. U skladu sa članom 7. Zakona o dugu, zaduživanju i garancijama u FBiH, KS planira dugoročna zaduženja, tako da u 2017. godini obaveze za servisiranje duga iznose 8,38%, za 2018. godinu 6,86% i 2019. godinu 6,38% od dozvoljenih 10%.

Glavne smjernice za upravljanje dugom su sljedeće:

Prilikom planiranja zaduživanja voditi računa da se održi ravnomjerna struktura otplate po godinama u cilju minimiziranja rizika likvidnosti;

- Radi smanjenja valutnog rizika maksimalno koristiti zaduživanje u EUR i BAM;
- Održanje većinskog udjela duga s fiksnom kamatnom stopom;

U narednom periodu KS će se zadužiti za finansiranje kapitalnih projekata i budžetskog deficita, u skladu sa opredjeljenjem Vlade KS, po najpovoljnijim uslovima.

8. Upravljanje potrošnjom javnog sektora

U ovom poglavlju su sažeta glavna pitanja iz oblasti upravljanja javnim sredstvima i budžetske reforme u BiH. Ovakva analiza predstavlja važan element u srednjoročnom planiranju budžeta i prikazuje politike koje su neophodne kako bi se izrada planova potrošnje i budžetski plafoni stavila u kontekst.

Na osnovu ove analize, urađene su projekcije budžetske potrošnje po ekonomskim kategorijama za period 2017-19 godine:

UKUPNI PREDLOŽENI RASHODI, PO EKONOMSKOJ KLASIFIKACIJI						
		Izvršeno	Plan	Procjena	Procjene	
		2015.	2016.	2017.	2018.	2019.
611000	Plate i naknade troškova zaposlenih	KM 251.462.214	KM 257.511.498	KM 256.044.298	KM 256.069.298	KM 257.071.698
612000	Doprinosi	KM 25.361.921	KM 25.749.626	KM 25.737.826	KM 25.737.826	KM 25.735.426
613000	Izdaci za materijal i usluge	KM 50.429.174	KM 53.296.676	KM 40.049.176	KM 53.013.476	KM 53.020.276
614000 i 616000	Tekući transferi	KM 229.908.693	KM 244.614.161	KM 233.721.461	KM 236.400.261	KM 240.523.061
615000 821000 822000 823000	Kapitalni izdaci	KM 66.479.492	KM 85.830.239	KM 87.361.239	KM 91.902.639	KM 87.418.439
UKUPNI PREDLOŽENI RASHODI, PO IZVORU SREDSTAVA						
	Rashodi finansirani iz budžeta	KM 587.072.402	KM 627.122.100	KM 607.521.800	KM 626.299.500	KM 625.522.500
	Rashodi finansirani iz vlastitih	KM 22.708.366	KM 24.989.900	KM 21.188.400	KM 23.308.400	KM 24.360.900
	Rashodi finansirani iz donacija	KM 13.860.727	KM 14.890.200	KM 14.203.800	KM 13.515.600	KM 13.885.500
Predloženi ukupni broj zaposlenih		11.076	10.893	10.887	10.887	10.886
UKUPNO		KM 623.641.495	KM 667.002.200	KM 642.914.000	KM 663.123.500	KM 663.768.900
Neprofitne organizacije i pomoć vjerskim zajed.		KM 516.000	KM 600.000	KM 500.000	KM 600.000	KM 600.000
Višak rashoda nad prihodima		KM 0	KM 20.490.000	KM 8.000.000	KM 9.382.100	KM 30.212.100
Tekuća rezerva		KM 0	KM 8.200.000	KM 200.000	KM 200.000	KM 8.200.000
SVEUKUPNO		KM 624.157.495	KM 696.292.200	KM 651.614.000	KM 673.305.600	KM 702.781.000

Projekcije budžetske potrošnje po budžetskim korisnicima za period 2017-19 godine:

BUDŽETSKI KORISNIK	BKS za 2016. godinu	2017 DOB	2018. DOB	2019.DOB
1	2	3	4	5
Skupština Kantona Sarajevo, poslanici i političke partije	3.116.100	2.996.900	3.116.100	3.116.100
Služba za skupštinske poslove KS	226.900	222.900	226.900	226.900
Kabinet predsjedavajućeg i zamjenika predsjedavajućeg	269.700	262.700	264.700	264.700
Kabinet Premijera	774.000	744.000	769.000	774.000
Stručna služba Vlade Kantona Sarajevo	370.600	360.600	370.600	370.600
Ured za zakonodavstvo Vlade Kantona Sarajevo	93.600	93.600	93.600	93.600
Služba za protokol	107.900	107.800	107.800	107.800
Press služba	175.900	175.900	175.900	175.900
Ured za kvalitet Kantona Sarajevo	125.700	125.600	125.600	125.600
Kantonalna uprava za inspekcijske poslove	4.774.600	4.344.100	4.384.100	4.774.600
Ministarstvo pravde i uprave	5.386.000	4.996.000	5.386.000	5.386.000
Kantonalni sud u Sarajevu	6.475.100	6.175.100	6.475.100	6.475.100
Općinski sud u Sarajevu	18.780.000	18.030.000	18.780.000	18.780.000
Kantonalno tužilaštvo	6.251.300	5.951.300	6.251.300	6.251.300
Pravobranilaštvo Kantona Sarajevo	713.100	688.100	713.100	713.100
Ministarstvo za boračka pitanja	19.956.500	19.195.500	19.795.500	19.956.500
Fond memorijala Kantona Sarajevo	3.408.700	3.038.800	3.038.800	3.408.700
Ministarstvo saobraćaja	22.281.400	17.394.200	14.559.400	22.281.400
Direkcija za puteve	12.966.600	12.116.600	12.966.600	12.966.600
Ministarstvo unutrašnjih poslova	71.883.600	68.983.600	73.483.600	73.983.600
Ministarstvo privrede	13.781.800	12.566.900	12.966.900	13.266.900
Kantonalna uprava za šumarstvo	4.501.000	4.041.000	4.501.000	4.501.000
Ministarstvo finansija	46.859.100	55.774.300	53.430.400	43.099.300
Ministarstvo zdravstva	4.750.000	4.380.000	4.750.000	4.750.000
Ministarstvo obrazovanja i nauke	243.795.100	233.610.600	241.413.600	242.741.700
Ministarstvo kulture i sporta i JU Kulture i sporta	25.720.000	24.240.000	25.720.000	25.720.000
Ministarstvo za rad, socijalnu politiku, raseljena lica i izbjeglice i JU socijalne zaštite	79.118.000	75.938.000	79.118.000	79.118.000
Stručna služba za zajedničke poslove	4.509.000	4.149.000	4.509.000	4.509.000
Zavod za izgradnju Kantona Sarajevo	1.931.200	1.861.200	1.931.200	1.931.200
Zavod za planiranje razvoja Kantona Sarajevo	3.427.100	3.107.100	3.427.100	3.427.100
Zavod za informatiku i statistiku	534.300	524.300	534.300	534.300
Kantonalna uprava civilne zaštite	10.874.800	10.174.800	10.874.800	10.874.800
Direkcija za robne rezerve	1.887.200	1.827.200	1.887.200	1.887.200
Zavod za pružanje besplatne pravne pomoći	366.700	356.700	366.700	366.700
Ministarstvo prostornog uređenja, građenja i zaštite okoliša i JU za zaštićena prirodna područja	7.528.000	6.878.000	7.328.000	7.528.000
Ministarstvo komunalne privrede i infrastrukture	39.281.600	37.481.600	39.281.600	39.281.600
UKUPNO	667.002.200	642.914.000	663.123.500	663.768.900
Neprofitne organizacije i pomoć vjerskim zajed.	600.000	500.000	600.000	600.000
Višak rashoda nad prihodima	20.490.000	8.000.000	9.382.100	30.212.100
Tekuća rezerva	8.200.000	200.000	200.000	8.200.000
SVEUKUPNO	696.292.200	651.614.000	673.305.600	702.781.000

Plate i naknade troškova zaposlenih

Ukupna očekivana potrošnja na plate i naknade troškova zaposlenih u KS iznosi 256.044.298 KM u 2017., 256.069.298 KM u 2018. i 257.071.698 KM u 2019. godini.

Izdaci za materijal i usluge

Ukupna kantonalna budžetska potrošnja na materijal i usluge za 2017. iznose 40.049.176 KM, za 2018. iznose 53.013.476 KM i za 2019. godinu iznose 53.020.276 KM.

Tekući transferi

Ukupni tekući transferi KS za budžetske korisnike se procjenjuju na 233.721.461 KM u 2017. godini. Za 2018. i 2019. godinu se očekuje potrošnja u iznosu 236.400.261 KM i 240.523.061 KM.

Iz sljedećeg tabelarnog pregleda se može sagledati ukupno planirani tekući transferi za period 2017-2019:

BUDŽETSKI KORISNIK	2017. DOB	2018. DOB	2019.DOB
1	2	3	4
Skupština Kantona Sarajevo, poslanici i političke partije	1.079.500	1.198.700	1.198.700
Služba za skupštinske poslove KS	100	100	100
Kabinet predsjedavajućeg i zamjenika predsjedavajućeg SKS	50.100	50.100	50.100
Kabinet Premijera	465.100	490.100	490.100
Stručna služba Vlade Kantona Sarajevo	100	100	100
Ured za zakonodavstvo Vlade Kantona Sarajevo	100	100	100
Služba za protokol	0	0	0
Press služba	100	100	100
Ured za kvalitet Kantona Sarajevo	0	0	0
Kantonalna uprava za inspeksijske poslove	3.100	3.100	153.100
Ministarstvo pravde i uprave	3.088.100	3.478.100	3.478.100
Kantonalni sud u Sarajevu	100	100	100
Općinski sud u Sarajevu	100	100	100
Kantonalno tužilaštvo	100	100	100
Pravobranilaštvo Kantona Sarajevo	100	100	100
Ministarstvo za boračka pitanja	14.063.100	14.613.100	14.613.100
Fond memorijala Kantona Sarajevo	90.100	90.100	90.100
Ministarstvo saobraćaja	16.318.961	13.484.161	18.834.861
Direkcija za puteve	150.000	150.000	150.000
Ministarstvo unutrašnjih poslova	150.100	150.100	150.100
Ministarstvo privrede	8.807.000	9.207.000	9.207.000
Kantonalna uprava za šumarstvo	25.000	25.000	25.000
Ministarstvo finansija	9.019.800	6.809.200	5.411.300
Ministarstvo zdravstva	2.338.100	2.338.100	2.338.100
Ministarstvo obrazovanja i nauke	77.581.200	78.171.200	78.171.200
Ministarstvo kulture i sporta i JU Kulture i sporta	5.869.300	6.499.300	6.499.300
Ministarstvo za rad, socijalnu politiku, raseljena lica i izbjeglice i JU socijalne zaštite	61.643.600	64.543.600	64.543.600
Stručna služba za zajedničke poslove	100	100	100
Zavod za izgradnju Kantona Sarajevo	100	100	100
Zavod za planiranje razvoja Kantona Sarajevo	142.600	412.600	412.600
Zavod za informatiku i statistiku	100	100	100
Kantonalna uprava civilne zaštite	400.100	400.100	400.100
Direkcija za robne rezerve	100	100	100
Zavod za pružanje besplatne pravne pomoći	100	100	100
Ministarstvo prostornog uređenja, građenja i zaštite okoliša i JU za zaštićena prirodna područja	737.200	787.200	807.200
Ministarstvo komunalne privrede i infrastrukture	31.698.100	33.498.100	33.498.100
UKUPNO	233.721.461	236.400.261	240.523.061

Kapitalni izdaci

Ukupni kapitalni izdaci KS se procjenjuju na 87.361.239 KM u 2017. godini. Za 2018. i 2019. godinu se očekuje potrošnja u iznosu 91.902.639 KM i 87.418.439 KM.

Iz sljedećeg tabelarnog pregleda se može sagledati ukupno planiranih kapitalni izdaci za period 2017-2019:

Dokument okvirnog budžeta Kantona Sarajevo za period 2017.-2019.g.

BUDŽETSKI KORISNIK	2017. DOB	2018. DOB	2019.DOB
1	2	3	4
Skupština Kantona Sarajevo, poslanici i političke partije	5.000	5.000	5.000
Služba za skupštinske poslove KS	0	4.000	4.000
Kabinet predsjedavajućeg i zamjenika predsjedavajućeg SKS	3.000	5.000	5.000
Kabinet Premijera	0	0	0
Stručna služba Vlade Kantona Sarajevo	0	0	0
Ured za zakonodavstvo Vlade Kantona Sarajevo	0	0	0
Služba za protokol	0	0	0
Press služba	3.000	3.000	3.000
Ured za kvalitet Kantona Sarajevo	0	0	0
Kantonalna uprava za inspeksijske poslove	10.000	0	140.000
Ministarstvo pravde i uprave	90.000	90.000	90.000
Kantonalni sud u Sarajevu	45.000	45.000	45.000
Općinski sud u Sarajevu	50.000	50.000	50.000
Kantonalno tužilaštvo	121.000	121.000	121.000
Pravobranilaštvo Kantona Sarajevo	0	10.000	10.000
Ministarstvo za boračka pitanja	4.323.000	4.373.000	4.473.000
Fond memorijala Kantona Sarajevo	916.000	916.000	1.285.900
Ministarstvo saobraćaja	70.039	70.039	2.441.339
Direkcija za puteve	7.986.000	8.836.000	8.836.000
Ministarstvo unutrašnjih poslova	6.071.000	6.571.000	6.071.000
Ministarstvo privrede	2.462.000	2.462.000	2.762.000
Kantonalna uprava za šumarstvo	2.565.000	3.025.000	3.025.000
Ministarstvo finansija	44.332.500	44.212.900	35.483.400
Ministarstvo zdravstva	1.240.000	1.610.000	1.610.000
Ministarstvo obrazovanja i nauke	3.912.800	5.022.800	6.356.900
Ministarstvo kulture i sporta i JU Kulture i sporta	396.000	491.000	491.000
Ministarstvo za rad, socijalnu politiku, raseljena lica i izbjeglice i JU socijalne zaštite	527.300	527.300	527.300
Stručna služba za zajedničke poslove	220.000	220.000	220.000
Zavod za izgradnju Kantona Sarajevo	20.000	20.000	20.000
Zavod za planiranje razvoja Kantona Sarajevo	120.000	170.000	170.000
Zavod za informatiku i statistiku	20.000	30.000	30.000
Kantonalna uprava civilne zaštite	2.210.000	2.910.000	2.910.000
Direkcija za robne rezerve	1.272.000	1.332.000	1.332.000
Zavod za pružanje besplatne pravne pomoći	1.000	1.000	1.000
Ministarstvo prostornog uređenja, građenja i zaštite okoliša i JU za zaštićena prirodna područja	3.096.300	3.496.300	3.626.300
Ministarstvo komunalne privrede i infrastrukture	5.273.300	5.273.300	5.273.300
UKUPNO	87.361.239	91.902.639	87.418.439

Sva prikazana potrošnja u navedenim iznosima može biti realizovana samo u slučaju da se prekine sa budžetskim deficitarnim finansiranjem, što je imperativ koji se postavlja pred Vladu, budžetske korisnike i Skupštinu KS.

U suprotnom sva predložena budžetska potrošnja će značiti nastavak budžetskog deficitarnog finansiranja, nelikvidnost i u krajnjem slučaju dovođenje u pitanje obavljanja osnovnih funkcija budžetskih korisnika. Vlada KS ne može pristati na predložena druga rješenja koja će dovesti do fiktivnog povećavanja prihodovnog potencijala, s obzirom da nema kvalitetnih nedostajućih sredstava iz drugih dugoročnih izvora kojim bi se pokrili svi zahtjevi budžetskih korisnika.

Da bi se postigla stabilizacija javnih finansija u KS potrebno je:

na nivou FBiH

1. da Vlada KS zahtjeva da pozicija KS u raspodjeli prihoda sa Jedinственог računa ostane neizmjenjena
2. da Javni dug FBiH plaća iz sredstava koja pripadaju FBiH, odnosno da se utvrde kriteriji i mjerila za povrat Javnog duga koja ne mogu korespondirati sa kriterijima i mjerilima za raspoređivanje prihoda drugim nivoima vlasti u FBiH.
3. da FBiH prilikom donošenja propisa kojima opterećuje budžete kantona sa novim obavezama, planira doznačavanje finansijskih sredstva za iste.

na nivou Vlade KS

1. da se nastavi sa realizacijom izmjena i dopuna svih kolektivnih ugovora.
2. da se u cilju racionalizacije i smanjenja troškova administracije preispitaju organizacije svih organa uprave.
3. da u cilju racionalizacije budžetske potrošnje svi budžetski korisnici, prilikom sačinjavanja budžetskih zahtjeva, izvrše analize rashoda poštujući politiku Vlade o uštedama, pri tome ne ugrožavajući normalno funkcionisanje.

DOKUMENT OKVIRNOG BUDŽETA 2017 - 2019

BUDŽETSKI KORISNIK	BKS za 2016. godinu	2017 DOB	2018. DOB	2019.DOB
1	2	3	4	5
Skupština Kantona Sarajevo, poslanici i političke partije	3.116.100	2.996.900	3.116.100	3.116.100
Služba za skupštinske poslove KS	226.900	222.900	226.900	226.900
Kabinet predsjedavajućeg i zamjenika predsjedavajućeg	269.700	262.700	264.700	264.700
Kabinet Premijera	774.000	744.000	769.000	774.000
Stručna služba Vlade Kantona Sarajevo	370.600	360.600	370.600	370.600
Ured za zakonodavstvo Vlade Kantona Sarajevo	93.600	93.600	93.600	93.600
Služba za protokol	107.900	107.800	107.800	107.800
Press služba	175.900	175.900	175.900	175.900
Ured za kvalitet Kantona Sarajevo	125.700	125.600	125.600	125.600
Kantonalna uprava za inspekcijske poslove	4.774.600	4.344.100	4.384.100	4.774.600
Ministarstvo pravde i uprave	5.386.000	4.996.000	5.386.000	5.386.000
Kantonalni sud u Sarajevu	6.475.100	6.175.100	6.475.100	6.475.100
Općinski sud u Sarajevu	18.780.000	18.030.000	18.780.000	18.780.000
Kantonalno tužilaštvo	6.251.300	5.951.300	6.251.300	6.251.300
Pravobranilaštvo Kantona Sarajevo	713.100	688.100	713.100	713.100
Ministarstvo za boračka pitanja	19.956.500	19.195.500	19.795.500	19.956.500
Fond memorijala Kantona Sarajevo	3.408.700	3.038.800	3.038.800	3.408.700
Ministarstvo saobraćaja	22.281.400	17.394.200	14.559.400	22.281.400
Direkcija za puteve	12.966.600	12.116.600	12.966.600	12.966.600
Ministarstvo unutrašnjih poslova	71.883.600	68.983.600	73.483.600	73.983.600
Ministarstvo privrede	13.781.800	12.566.900	12.966.900	13.266.900
Kantonalna uprava za šumarstvo	4.501.000	4.041.000	4.501.000	4.501.000
Ministarstvo finansija	46.859.100	55.774.300	53.430.400	43.099.300
Ministarstvo zdravstva	4.750.000	4.380.000	4.750.000	4.750.000
Ministarstvo obrazovanja i nauke	243.795.100	233.610.600	241.413.600	242.741.700
Ministarstvo kulture i sporta i JU Kulture i sporta	25.720.000	24.240.000	25.720.000	25.720.000
Ministarstvo za rad, socijalnu politiku, raseljena lica i izbjeglice i JU socijalne zaštite	79.118.000	75.938.000	79.118.000	79.118.000
Stručna služba za zajedničke poslove	4.509.000	4.149.000	4.509.000	4.509.000
Zavod za izgradnju Kantona Sarajevo	1.931.200	1.861.200	1.931.200	1.931.200
Zavod za planiranje razvoja Kantona Sarajevo	3.427.100	3.107.100	3.427.100	3.427.100
Zavod za informatiku i statistiku	534.300	524.300	534.300	534.300
Kantonalna uprava civilne zaštite	10.874.800	10.174.800	10.874.800	10.874.800
Direkcija za robne rezerve	1.887.200	1.827.200	1.887.200	1.887.200
Zavod za pružanje besplatne pravne pomoći	366.700	356.700	366.700	366.700
Ministarstvo prostornog uređenja, građenja i zaštite okoliša i JU za zaštićena prirodna područja	7.528.000	6.878.000	7.328.000	7.528.000
Ministarstvo komunalne privrede i infrastrukture	39.281.600	37.481.600	39.281.600	39.281.600
UKUPNO	667.002.200	642.914.000	663.123.500	663.768.900
Neprofitne organizacije i pomoć vjerskim zajed.	600.000	500.000	600.000	600.000
Višak rashoda nad prihodima	20.490.000	8.000.000	9.382.100	30.212.100
Tekuća rezerva	8.200.000	200.000	200.000	8.200.000
SVEUKUPNO	696.292.200	651.614.000	673.305.600	702.781.000

PREGLED PO TABELAMA 1-4 U DOKUMENTU OKVIRNOG BUDŽETA 2017 - 2019

BUDŽETSKI KORISNIK	TABELA 1 (postojeći programi)				TABELA 2 (visokoprioritetna potrošnja)		
	BUDŽET 2016.	2017. DOB	2018. DOB	2019.DOB	2017. DOB	2018. DOB	2019.DOB
1	2	3	4	5	6	7	8
Skupština Kantona Sarajevo, poslanici i političke partije	3.116.100	3.116.100	3.116.100	3.116.100	0	0	0
Služba za skupštinske poslove KS	226.900	226.900	226.900	226.900	0	0	0
Kabinet predsjedavajućeg i zamjenika predsjedavajućeg SKS	269.700	269.700	269.700	269.700	0	0	0
Kabinet Premijera	774.000	774.000	774.000	774.000	0	0	0
Stručna služba Vlade Kantona Sarajevo	370.600	370.600	370.600	370.600	0	0	0
Ured za zakonodavstvo Vlade Kantona Sarajevo	93.600	93.600	93.600	93.600	0	0	0
Služba za protokol	107.900	107.900	107.900	107.900	0	0	0
Press služba	175.900	175.900	175.900	175.900	0	0	0
Ured za kvalitet Kantona Sarajevo	125.700	125.700	125.700	125.700	0	0	0
Kantonalna uprava za inspekcijske poslove	4.774.600	4.774.600	4.774.600	4.774.600	0	0	0
Ministarstvo pravde i uprave	5.386.000	5.386.000	5.386.000	5.386.000	0	0	0
Kantonalni sud u Sarajevu	6.475.100	6.475.100	6.475.100	6.475.100	0	0	0
Općinski sud u Sarajevu	18.780.000	18.780.000	18.780.000	18.780.000	0	0	0
Kantonalno tužilaštvo	6.251.300	6.251.300	6.251.300	6.251.300	0	0	0
Pravobranilaštvo Kantona Sarajevo	713.100	713.100	713.100	713.100	0	0	0
Ministarstvo za boračka pitanja	19.956.500	19.956.500	19.956.500	19.956.500	0	0	0
Fond memorijala Kantona Sarajevo	3.408.700	3.408.700	3.408.700	3.408.700	0	0	0
Ministarstvo saobraćaja	22.281.400	22.281.400	22.281.400	22.281.400	0	0	0
Direkcija za puteve	12.966.600	12.966.600	12.966.600	12.966.600	0	0	0
Ministarstvo unutrašnjih poslova	71.883.600	71.883.600	71.883.600	71.883.600	3.600.000	2.600.000	2.100.000
Ministarstvo privrede	13.781.800	13.781.800	13.781.800	13.781.800	0	0	0
Kantonalna uprava za šumarstvo	4.501.000	4.501.000	4.501.000	4.501.000	0	0	0
Ministarstvo finansija	46.859.100	46.859.100	46.859.100	46.859.100	15.138.900	26.486.800	23.397.700
Ministarstvo zdravstva	4.750.000	4.750.000	4.750.000	4.750.000	0	0	0
Ministarstvo obrazovanja i nauke	243.795.100	243.795.100	243.795.100	243.795.100	0	0	0
Ministarstvo kulture i sporta i JU Kulture i sporta	25.720.000	25.720.000	25.720.000	25.720.000	0	0	0
Ministarstvo za rad, socijalnu politiku, raseljena lica i izbjeglice i JU socijalne zaštite	79.118.000	79.118.000	79.118.000	79.118.000	0	0	0
Stručna služba za zajedničke poslove	4.509.000	4.509.000	4.509.000	4.509.000	0	0	0
Zavod za izgradnju Kantona Sarajevo	1.931.200	1.931.200	1.931.200	1.931.200	0	0	0
Zavod za planiranje razvoja Kantona Sarajevo	3.427.100	3.427.100	3.427.100	3.427.100	0	0	0
Zavod za informatiku i statistiku	534.300	534.300	534.300	534.300	0	0	0
Kantonalna uprava civilne zaštite	10.874.800	10.874.800	10.874.800	10.874.800	0	0	0
Direkcija za robne rezerve	1.887.200	1.887.200	1.887.200	1.887.200	0	0	0
Zavod za pružanje besplatne pravne pomoći	366.700	366.700	366.700	366.700	0	0	0
Ministarstvo prostornog uređenja, građenja i zaštite okoliša i JU za zaštićena prirodna područja	7.528.000	7.528.000	7.528.000	7.528.000	0	0	0
Ministarstvo komunalne privrede i infrastrukture	39.281.600	39.281.600	39.281.600	39.281.600	0	0	0
UKUPNO	667.002.200	667.002.200	667.002.200	667.002.200	18.738.900	29.086.800	25.497.700
Neprofitne organizacije i pomoć vjerskim zajed.							
Višak rashoda nad prihodima							
Tekuća rezerva							
SVEUKUPNO	667.002.200	667.002.200	667.002.200	667.002.200	18.738.900	29.086.800	25.497.700

BUDŽETSKI KORISNIK	TABELA 3 (uštete)			BUDŽET 2016	TABELA 4 (ukupno)		
	2017. DOB	2018. DOB	2019. DOB		2017. DOB	2018. DOB	2019. DOB
1	9	10	11	12	13	14	15
Skupština Kantona Sarajevo, poslanici i političke partije	119.200	0	0	3.116.100	2.996.900	3.116.100	3.116.100
Služba za skupštinske poslove KS	4.000	0	0	226.900	222.900	226.900	226.900
Kabinet predsjedavajućeg i zamjenika predsjedavajućeg SKS	7.000	5.000	5.000	269.700	262.700	264.700	264.700
Kabinet Premijera	30.000	5.000	0	774.000	744.000	769.000	774.000
Stručna služba Vlade Kantona Sarajevo	10.000	0	0	370.600	360.600	370.600	370.600
Ured za zakonodavstvo Vlade Kantona Sarajevo	0	0	0	93.600	93.600	93.600	93.600
Služba za protokol	100	100	100	107.900	107.800	107.800	107.800
Press služba	0	0	0	175.900	175.900	175.900	175.900
Ured za kvalitet Kantona Sarajevo	100	100	100	125.700	125.600	125.600	125.600
Kantonalna uprava za inspeksijske poslove	430.500	390.500	0	4.774.600	4.344.100	4.384.100	4.774.600
Ministarstvo pravde i uprave	390.000	0	0	5.386.000	4.996.000	5.386.000	5.386.000
Kantonalni sud u Sarajevu	300.000	0	0	6.475.100	6.175.100	6.475.100	6.475.100
Općinski sud u Sarajevu	750.000	0	0	18.780.000	18.030.000	18.780.000	18.780.000
Kantonalno tužilaštvo	300.000	0	0	6.251.300	5.951.300	6.251.300	6.251.300
Pravobranilaštvo Kantona Sarajevo	25.000	0	0	713.100	688.100	713.100	713.100
Ministarstvo za boračka pitanja	761.000	161.000	0	19.956.500	19.195.500	19.795.500	19.956.500
Fond memorijala Kantona Sarajevo	369.900	369.900	0	3.408.700	3.038.800	3.038.800	3.408.700
Ministarstvo saobraćaja	4.887.200	7.722.000	0	22.281.400	17.394.200	14.559.400	22.281.400
Direkcija za puteve	850.000	0	0	12.966.600	12.116.600	12.966.600	12.966.600
Ministarstvo unutrašnjih poslova	6.500.000	1.000.000	0	71.883.600	68.983.600	73.483.600	73.983.600
Ministarstvo privrede	1.214.900	814.900	514.900	13.781.800	12.566.900	12.966.900	13.266.900
Kantonalna uprava za šumarstvo	460.000	0	0	4.501.000	4.041.000	4.501.000	4.501.000
Ministarstvo finansija	6.223.700	19.915.500	27.157.500	46.859.100	55.774.300	53.430.400	43.099.300
Ministarstvo zdravstva	370.000	0	0	4.750.000	4.380.000	4.750.000	4.750.000
Ministarstvo obrazovanja i nauke	10.184.500	2.381.500	1.053.400	243.795.100	233.610.600	241.413.600	242.741.700
Ministarstvo kulture i sporta i JU Kulture i sporta	1.480.000	0	0	25.720.000	24.240.000	25.720.000	25.720.000
Ministarstvo za rad, socijalnu politiku, raseljena lica i izbjeglice i JU socijalne zaštite	3.180.000	0	0	79.118.000	75.938.000	79.118.000	79.118.000
Stručna služba za zajedničke poslove	360.000	0	0	4.509.000	4.149.000	4.509.000	4.509.000
Zavod za izgradnju Kantona Sarajevo	70.000	0	0	1.931.200	1.861.200	1.931.200	1.931.200
Zavod za planiranje razvoja Kantona Sarajevo	320.000	0	0	3.427.100	3.107.100	3.427.100	3.427.100
Zavod za informatiku i statistiku	10.000	0	0	534.300	524.300	534.300	534.300
Kantonalna uprava civilne zaštite	700.000	0	0	10.874.800	10.174.800	10.874.800	10.874.800
Direkcija za robne rezerve	60.000	0	0	1.887.200	1.827.200	1.887.200	1.887.200
Zavod za pružanje besplatne pravne pomoći	10.000	0	0	366.700	356.700	366.700	366.700
Ministarstvo prostornog uređenja, građenja i zaštite okoliša i JU za zaštićena prirodna područja	650.000	200.000	0	7.528.000	6.878.000	7.328.000	7.528.000
Ministarstvo komunalne privrede i infrastrukture	1.800.000	0	0	39.281.600	37.481.600	39.281.600	39.281.600
UKUPNO	42.827.100	32.965.500	28.731.000	667.002.200	642.914.000	663.123.500	663.768.900
Neprofitne organizacije i pomoć vjerskim zajed.				600.000	500.000	600.000	600.000
Višak rashoda nad prihodima				20.490.000	8.000.000	9.382.100	30.212.100
Tekuća rezerva				8.200.000	200.000	200.000	8.200.000
SVEUKUPNO	42.827.100	32.965.500	28.731.000	696.292.200	651.614.000	673.305.600	702.781.000
PLANIRANI PRIHODI				696.292.200	651.614.000	673.305.600	702.781.000
RAZLIKA PRIHODI - RASHODI				0	0	0	0